

KS. TADEUSZ CZAKAŃSKI

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA WYŻSZEGO ŚLĄSKIEGO SEMINARIUM DUCHOWNEGO W LATACH 1980—1995

I. WSTĘP

Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne w Katowicach jest obok Seminarium Duchownego Ojców Franciszkanów (od 1952 r.) w Panewnikach jedynym ośrodkiem formującym kandydatów do kapłaństwa dla potrzeb Archidiecezji Katowickiej¹. WSSD ma swoją stałą siedzibę od 1980 r. w Katowicach — stolicy Górnego Śląska, jednego z najbardziej uprzemysłowionych, najgęściej zaludnionych i najbardziej zanieczyszczonych regionów Europy.

Katowice, które po II wojnie światowej stały się siedzibą kilku wyższych uczelni oraz placówek naukowo-kulturalnych, w okresie swego gwałtownego i dynamicznego rozwoju w XIX w., a także w okresie międzywojennym, znajdowały się w obszarze wpływów Wrocławia i Krakowa, dwóch najprężniejszych ośrodków naukowych o kilkuletniej tradycji, będących w najbliższym sąsiedztwie przemysłowego Śląska.

Przed II wojną światową na terenie Katowic działały jedynie trzy wyższe szkoły². Obecnie mają tu siedzibę Oddział Polskiej Akademii Nauk, Uniwersytet Śląski, Akademia Ekonomiczna, Akademia Muzyczna, Śląska Akademia Medyczna, Akademia Wychowania Fizycznego, Wydział Politechniki Śląskiej w Gliwicach, Wydział Grafiki Krakowskiej ASP. Powstają nowe wyższe uczelnie: Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa, Międzynarodowa Śląska Szkoła Biznesu. Coraz większą rolę w kontaktach międzyuczelnianych, obok związków ze środowiskami naukowymi Krakowa, Wrocławia i Częstochowy odgrywa przeżywający swój renesans Uniwersytet Palackého w Ołomuńcu. Nie bez wpływu na środowisko naukowe całego Śląska pozostanie powstały niedawno Uniwersytet w Opolu (1994), w ramach którego zaistniał także Wydział Teologiczny.

Przeniesienie WSSD z Krakowa do Katowic w wyniku otrzymania z powrotem przez Diecezję Katowicką gmachu³ przy ulicy Wita Stwosza 17/17 A, to nie tylko pozyskanie przez przemysłowy region śląski kolejnej placówki naukowej o profilu humanistycznym, to również zaistnienie placówki integrującej środowisko naukowe tego regionu. Z inicjatywy Ks. biskupa ordynariusza dr. Herberta Bednorza przy współudziale ks. Stanisława Puchały, diecezjalnego duszpasterza akademickiego, oraz przy współpracy WSSD co roku, począwszy od 1985 r., ma miejsce w Katowicach Międzyuczelniana Inauguracja Roku Akademickiego w Katedrze Katowickiej. Po uroczystej Mszy św., na której gromadzą się profesorowie, pracownicy i studenci wyższych uczelni Katowic, jeden z nauczycieli akademickich wygłasza przemówienie w imieniu całego środowiska naukowego Katowic. Każdego roku

¹ Por. F. Żebrok, *Dzieje Śląskiego Seminarium Duchownego*, „Nasza Przyszłość” 44/1975, 89—116; St. Bista, *Zarys rozwoju instytucji naukowo-wychowawczych kleru diecezjalnego*, Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne 1 (1968) 51—66; 2 (1969) 83—100.

² Instytut Pedagogiczny, Konserwatorium Muzyczne, Wyższe Studium Nauk Społeczno-Gospodarczych, por. St. Komar, *Górny Śląsk jako polsko-niemiecki problem polityczny*, Katowice 1933, 15—16; St. Berezowski, *Turystyczno-Krajoznawczy Przewodnik po Województwie Śląskim*, Katowice 1937, 156—157.

³ Por. J. Kiedos, H. Olszar, *Losy gmachu Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach*, Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne 15(1982) 43—58.

dwukrotnie: w ostatnią sobotę Adwentu oraz w sobotę przed V niedzielą Wielkiego Postu mają miejsce w gmachu WSSD dni skupienia dla nauczycieli akademickich integrujące środowisko naukowe całego regionu. Wśród wykładowców zapraszanych na owe dni byli między innymi: bp Alfons Nossol, bp Ignacy Jeż, bp Józef Żyćński, o. prof. Jacek Salij, ks. prof. dr hab. Remigiusz Sobański, ks. pof. dr hab. Romuald Rak.

Na terenie Katowic, przed przeniesieniem WSSD z Krakowa na Śląsk istniało obok WSD O.O. Franciszkanów — Studium Organistowskie, Punkt konsultacyjny ATK w Katowicach (1971) oraz Studium Teologiczne założone w 1973 r. umożliwiające osobom świeckim pogłębienie wiedzy religijnej. Obecnie istnieje dodatkowo cały szereg instytucji, na których wykładana jest teologia:

- Eksternistyczne Studium Teologiczne przy Wydziale Teologicznym KUL — filia w Katowicach (1985),
- Podyplomowe Studium Rodziny (1986),
- Archidiecezjalne Studium Katolickiej Nauki Społecznej (1993),
- Kolegium Teologiczne (kontynuacja Studium Teologicznego) (1993),
- Studium Organistowskie (odnowione w 1964 r.),
- Archidiecezjalne Studium Charytatywne.

W sytuacji zatem, gdy na wszystkich tych uczelniach kształci się około 950 studentów, a dodać do tego należy około 300 alumnów WSSD i WSD O.O. Franciszkanów w Katowicach-Panewnikach oraz w świetle stałych kontaktów z ośrodkami teologicznymi takimi jak ATK, KUL, PAT i Wydział Teologiczny Uniwersytetu w Opolu, należy podkreślić dwie sprawy: z jednej strony bogactwo, jakie niosą ze sobą kontakty z różnymi ośrodkami teologicznymi, a z drugiej strony potrzebę, a nawet konieczność integracji śląskiego środowiska teologicznego celem wypracowania wspólnego kierunku działań.

Po pierwszych inicjatywach i rozmowach ze strony Uniwersytetu Śląskiego i kurii Archidiecezjalnej w Katowicach zachodzi konieczność solidnego przemyslenia i wytyczenia kierunków działania dotyczących szkolenia kadry naukowej oraz ustalenia programów prowadzenia specjalistycznych badań naukowych. Znaczenie, jakie posiada Górny Śląsk na mapie Polski i mapie przyszłej Europy, każe postulować utworzenie Wydziału Teologicznego przy Uniwersytecie Śląskim albo przynajmniej powołanie Instytutu Teologicznego z prawem nadawania stopni licencjackich i przeprowadzania przewodów doktorskich.

II. WSSD — JAKO KATOLICKA INSTYTUCJA DYDAKTYCZNO-NAUKOWA

WSSD w Katowicach jako uczelnia kieruje się zasadami zawartymi w dokumentach Soboru Watykańskiego II, w nauczaniu papieskim, w dokumentach Kongregacji d/s Wychowania Katolickiego oraz kieruje się wytycznymi Uchwał I Synodu Diecezji Katowickiej i zarządzeniami biskupa ordynariusza⁴.

⁴ Por. Lista dokumentów dotyczących formacji kandydatów do kapłaństwa.

A. Dokumenty Soboru Watykańskiego II dot. wprost kapłanów i ich formacji:

- DFK — Dekret o formacji kapłanów „*Optatam totius*” (1965)
- DK — Dekret o posłudze i życiu kapłanów „*Presbyterorum ordinis*” (1965)
- Inne dokumenty mówiące o niektórych aspektach formacji kapłańskiej:
- KL — Konstytucja o liturgii świętej „*Sacrosanctum Concilium*” (1963)
- KK — Konstytucja dogmatyczna o Kościele „*Lumen gentium*” (1964)
- DB — Dekret o pasterskich zadaniach biskupów w Kościele „*Christus Dominus*” (1965)
- DZ — Dekret o przystosowanej odnowie życia zakonnego „*Perfectae caritatis*” (1965)
- DA — Dekret o apostołstwie świeckich „*Apostolicam actuositatem*” (1965)
- DM — Dekret o działalności misyjnej Kościoła „*Ad gentes divinitus*” (1965)

B. Nauczanie papieskie

- Konstytucja apostołska „*Sapientia christiana*” (1979)
- 16 listów do kapłanów z okazji Wielkiego Czwartku 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994.

Realizując wskazania posynodalne adhortacji apostolskiej *Pastores dabo vobis*, seminarium stara się być „wychowawczą wspólnotą kościelną, a raczej swego rodzaju wspólnotą wychowującą, której kształt jest określony przez jej specyficzny cel: towaryszenie przyszłym kapłanom w ich powołaniu, a więc rozeznanie powołania, pomoc w przyjęciu go i przygotowanie do przyjęcia sakramentu święceń z właściwymi mu łaskami i obowiązkami, dzięki którym kapłan upodabnia się do Jezusa Chrystusa Głowy i Pasterza, zostaje uzdolniony i zobowiązany do udziału w Jego zbawczej misji w Kościele i w świecie” (61). W osiągnięciu tego celu ważną rolę obok formacji ludzkiej i duchowej odgrywa formacja intelektualna i duszpasterska.

- Katechezy o kapłaństwie w czasie Audiencji Ogólnych od 31 marca do 22 września 1993 r.
- KDK — Kodeks Prawa Kanonicznego (1989), s. 232—264.
- Posynodalna Adhortacja Apostolska o formacji kapłanów we współczesnym świecie „*Pastores dabo vobis*” (1992)

C. Dokumenty Kongregacji Wychowania Katolickiego

1. *Instructio de sacrorum alumnorum liturgica institutione* (1965)
2. *Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis* (1970 i 1985)
3. *Nauczanie filozofii w seminariach* (1972)
4. *Wskazania wychowawcze dla formacji kapłańskiej w celibacie* (1974)
5. *Nauczanie prawa kanonicznego kandydatów do kapłaństwa* (1975)
6. *Formacja teologiczna przyszłych kapłanów* (1976)
7. *Instrukcja o liturgicznej formacji w seminarium* (1979)
8. *Zarządzenie dot. właściwego wprowadzenia w życie konstytucji apostolskiej „*Sapientia christiana*”* (1979)
9. *List okrężny o niektórych aspektach formacji duchowej w seminariach* (1980)
10. *Wskazania wychowawcze o ludzkiej miłości — Lineamenta dot. wychowania seksualnego* (1983)
11. *Wskazania dot. formacji przyszłych kapłanów odnośnie środków komunikacji społecznej* (1986)
12. *List okrężny dot. powołania dorosłych „Spóźnionych powołań”* (1986)
13. *List o „zmienności” ludzkiej w formacji przyszłych kapłanów* (1986)
14. *List dot. studiów nad Kościołami Wschodnimi* (1987)
15. *List o Dziewicy Maryi w formacji intelektualnej i duchowej* (1988)
16. *Wskazania dot. studium i nauczania doktryny społecznej Kościoła w ramach formacji kapłańskiej* (1988)
17. *Instrukcja o studiach Ojców Kościoła w formacji kapłańskiej* (1989)
18. *Dokumenty Wizytacji Apostolskiej w USA*
 - *Free standing Theologates* (14.09.1986)
 - *College Level Formatio of Diocesam Candidates* (8.09.1988)
 - *To the Cardinales, Archbishops and Bishops and Mayor Religions Superiors of Men in the USA* (5.01.1990)
19. *Wskazania dotyczące przygotowania formatorów w seminariach duchowych* 1(1933)

Dokumenty Kongregacji d/s Duchowieństwa

- *List okrężny o formacji stałej kleru szczególnie najmłodszych kapłanów* (1969)
- *Declaratio de quibusdam associationibus vel coadunationibus quae omnibus clericis prohibentur* (1982)
- *Dyrektorium o posłudze i życiu kapłanów* (1994)

Dokumenty Kongregacji d/s Ewangelizacji Narodów

- *Niektóre wytyczne dot. formacji w wyższych seminariach duchownych* (1987)
- *Przewodnik duszpasterski dla kapłanów diecezjalnych* (1989)

Dokumenty Rady d/s Popierania Jedności Chrześcijan

- *Dyrektorium ekumeniczne* (1967 i 1970)

Dokumenty Kongregacji d/s Instytutów Życia Konsekwowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego

- *Wskazania dot. formacji w Instytutach zakonnych* (1990)
- *Letter of the Formation of Religions Candidates to the priesthood in USA*

D. Dokumenty Konferencji Episkopatu Polski

- *Zasady formacji kapłańskiej w seminariach duchownych w Polsce* (1977) i (1983)

E. Dokumenty diecezjalne

- *Powołania duchowne*, w: *Uchwały I Synodu Diecezji Katowickiej* (1975)
- *Przygotowanie do kapłaństwa*, w: *Uchwały I Synodu Diecezji Katowickiej* (1975)
- *Posługa kapłańska*, w: *Uchwały I Synodu Diecezji Katowickiej* (1975)
- *Statut Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach* (1983)

Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne w Katowicach związane jest umową o współpracę z Wydziałem Teologicznym Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Umowa zatwierdzona przez kongregację do Spraw Wychowania Katolickiego dnia 1.10.1980 r., została przez tę Kongregację przedłużona dnia 30.10.1986 r. na okres dziesięciu lat. Seminarium miało już umowę o współpracy z Papieskim wydziałem Teologicznym w Krakowie od 1975 r.

Seminarium jako uczelnia prowadzi przede wszystkim działalność wychowawczo-dydaktyczną. Liczba wpisanych do księgi alumnów wynosi 3.093 (stan z dnia 5.09.1994 r.). Liczbę studentów oraz liczbę przyjętych kandydatów na pierwszy rok studiów, jak i wyświęconych w latach 1980—1994 wraz z liczbą studentów, którzy uzyskali stopień magistra teologii, podaje tabela 1.

Tabela 1

Rok akademicki	Ogólna ¹ liczba studentów	Liczba studentów przyjętych na I rok	Liczba wyświęconych kapłanów	Uzyskało stopień magistra teologii
1980/81	303	72	29	18
1981/82	305	54	42	32
1982/83	303	54	35	28
1983/84	307	61	34	26
1984/85	314	66	29	18
1985/86	329	55	30	20
1986/87	333(+3) ²	68	52	39
1987/88	323(+9)	64	35	27
1988/89	345(+5)	67	71	65
1989/90	316	65	41	31
1990/91	299	46	30	25
1991/92	286	42	B- 6 G- 4 ³ K-35 R-45	(K)34
1992/93	270	47	B- 5 G- 2 ³ K-36 R-43	(K)35
1993/94	255	40	B- 4 G- 2 ³ K-42 R-48	(K)40

¹ Wraz z tymi, którzy przebywali na stażu i byli urlopowani.

² W nawiasie podano liczbę kandydatów do Towarzystwa Świętego Pawła w Częstochowie studiujących w WSSD w Katowicach.

³ Po utworzeniu Archidiecezji Katowickiej w WSSD w Katowicach studiowali alumni z diecezji Gliwickiej i Bielsko-Żywieckiej. (B — Diecezja Bielsko-Żywiecka; G — Diecezja Gliwicka; K — Archidiecezja Katowicka; R — razem).

Studia w WSSD trwają 12 semestrów (6 lat). Do 1986 r. następowała po III roku przerwa w studiach ze względu na 10 miesięczny staż pracy fizycznej. W całości formacja seminaryjna trwała 7 lat. Od 1986 r. nie ma przerwy w studiach, gdyż staż został skrócony do 10 tygodni (w czasie wakacji).

III. ZARZĄD WSSD

Przełożeni w latach 1980/81 — 1993/94

1. Rektor:

1978/79 — 1991/92	ks. dr	Stefan Cichy
1992/93 —	ks. dr	Jacek Wojciech
2. Wicerektor:

1971/72—1981/82	ks. dr	Stanisław Pisarek
1982/83—1983/84	ks. dr	Józef Kiedos
1983/84—1990/91	ks. dr	Franciszek Gruszka
1986/87—	ks. dr	Antoni Reginek
1991/92—	ks. dr	Tadeusz Czakański
3. Kierownik studiów:

1971/72—1981/82	ks. dr	Stanisław Pisarek
1982/83—1983/84	ks. dr	Józef Kiedos
1984/85—1990/91	ks. dr	Franciszek Gruszka
1991/92—	ks. dr	Tadeusz Czakański
4. Prefekci:

1980/81—1981/82	ks. dr	Józef Kiedos
1982 — 1984/85	ks. dr	Jerzy Myszor
1980/81—1983/84 i 1985/86	ks. lic.	Antoni Reginek
1984/85—1988/89	ks. lic.	Tadeusz Nowok
1986/87—1988/89	ks. dr	Piotr Libera
1989/90—1991/92	ks. lic.	Marek Drogosz
1992/93—	ks. dr	Grzegorz Stephan
1990/91—	ks. mgr	Eugeniusz Kurpas
1993/94—	ks. mgr	Andrzej Drabik
1993/94—	ks. dr	Andrzej Suchoń
5. Ojcowie duchowni:

1974/75—1981/82	ks. dr	Czesław Podleski
1982/83—1986/87	ks. lic.	Józef Cop
1980/81—1886	ks. dr	Michał Kaszowski
1987 —	ks. dr	Edward Poloczek
1989/90—1993/94	ks. lic.	Jan Podsiadło
1992/93—	ks. lic.	Andrzej Chorzępa
1994/95—	ks. dr	Andrzej Suchoń
6. Ekonom:

1980/81—1984/85	ks.	Oskar Kuśka
1985/86—1991/92	ks. lic.	Karol Matera
1992/93—	ks. lic.	Józef Panek

Na cotygodniowych zebraniach Zarządu WSSD dyskutuje się i opracowuje metody wcielania w życie wytycznych zawartych w dokumentach Kościoła dotyczących formacji kandydatów do kapłaństwa. Przełożeni WSSD wypracowali normatywny model kapłana diecezjalnego, akcentując te postawy moralne,

intelektualne i pastoralne, które są wyrazem czy warunkiem postawy dyspozycyjności. Na szczególną uwagę w procesie formacji ludzkiej, duchowej, intelektualnej i pastoralnej zasługuje postawa i rola opiekuna roku⁵.

IV. PROFESOROWIE WSSD

Profesorowie seminaryjni biorą udział trzy razy w ciągu roku (październik, marzec, czerwiec) w zebraniach pedagogicznych z udziałem biskupa diecezjalnego. Na zebraniach tych omawia się aktualne problemy teologiczne i dydaktyczno-pedagogiczne.

Na przestrzeni lat 1980—1994 omawiano między innymi zagadnienia: „Formacja kulturalna kandydatów do kapłaństwa”, „Formacja kandydatów do kapłaństwa w świetle nowego Kodeksu Prawa Kanonicznego”, „Profesor Seminarium — wychowawcą przyszłych kapłanów”, „O Instrukcji Kongregacji d/s Nauki Wiary na temat teologii wyzwolenia”, „Dyskusja o aktualnej sytuacji teologii w Polsce”, „Doświadczenia pozytywne i negatywne stażu pracy fizycznej alumnów”, „Zadania Seminarium Duchownego w świetle dokumentu końcowego Nadzwyczajnego Synodu Biskupów 1985”, „Środki masowego przekazu w formacji seminaryjnej”, „Wolność jako paradygmat”, „Wskazania Kongregacji Wychowania Katolickiego dotyczące studium i nauczania doktryny społecznej Kościoła w ramach formacji kapłańskiej”, „Dokonania w dziedzinie teologii praktycznej w WSSD w Katowicach w latach 1980—1990 i zadania na przyszłość”, „Prezbiter w relacji do Kościoła Partykularnego i Powszechnego”, „Wyzwania naszych czasów a formacja do kapłaństwa w świetle adhortacji apostołskiej Ojca Świętego Jana Pawła II *Pastores dabo vobis*”, „Formacja kulturalna alumnów w WSSD w Katowicach w latach 1984—1994”.

Pogłębieniu teologicznemu i wymianie doświadczeń służą ogólnopolskie spotkania naukowe profesorów poszczególnych dyscyplin, w których nasi profesorowie biorą udział. Trzy takie spotkania odbyły się w gmachu naszego seminarium: Spotkanie profesorów teologii pastoralnej (1985), Spotkanie Sekcji Psychologicznej (1986), Spotkanie biblistów (1986).

Wykładowcy WSSD w Katowicach prowadzą pracę dydaktyczno-wychowawczą również i na innych uczelniach; związani są z Papieską Akademią Teologiczną w Krakowie, Akademią Teologii Katolickiej w Warszawie, Katolickim Uniwersytetem Lubelskim oraz Uniwersytetem Śląskim. Wykładają również w Wyższym Seminarium Duchownym Ojców Franciszkanów w Panewnikach, w Eksternistycznym Studium Teologicznym w Katowicach, będącym Punktem Konsultacyjnym Studiów Zaocznych ATK w Warszawie, Studium Teologicznym jako filii Instytutu Wyższej Kultury Religijnej przy KUL, w Studium Organistowskim, a także współpracują w prowadzeniu studiów katechetycznych i w dużym stopniu pomagają również w pracy duszpasterskiej.

Chlubną tradycją grona profesorskiego jest regularny udział w ogólnopolskich zjazdach i kongresach naukowych, a także sympozjach zagranicznych. Owocem pracy naukowo-badawczej i publicystycznej są książki, skrypty oraz liczne artykuły, recenzje i sprawozdania w czasopiśmie polskich i zagranicznych. Nasi wykładowcy publikują głównie na łamach Śląskich Studiów Historyczno-Teologicznych (rocznik wychodzący od 1968 r. — redakcja, w skład której wchodzi profesorowie WSSD mieści się w gmachu WSSD), Ruchu Biblijno-Liturgicznego, Gościa Niedzielnego, Powiernika Rodzin, Śpiewaka Śląskiego, Apostolstwa Chorych, Homo Dei i innych; współpracują w redagowaniu audycji radiowych i telewizyjnych.

⁵ Por. St. Szymeccki, *Rola wychowawcy kursowego w wyższym seminarium duchownym*, Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne 4(1971) 325—326; Wytyczne pracy wychowawczej w WSSD w Katowicach na rok akad. 1981/82, dn. 1.10.1981, Archiwum Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach, B 4: Sprawozdania z pracy wychowawczej.

Imienny wykaz profesorów — wykładowców zatrudnionych w latach 1980—1995 w Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym w Katowicach

1. Ks. dr hab. Antoni Baciński CM., ur. 1917 r., wyśw. 1943 r., ustan. 1971 r., zm. 1985 r.
(dr hab. historii Kościoła)
— historia Kościoła (1971—1984)
2. Ks. dr Marian Balwierz, ur. 1946 r., wyśw. 1973 r., ustan. 1980 r.
(dr teol. 1980, Pap. Uniw. Urbanianum — Rzym)
— misjologia (1980—1989)
— ekumenizm (1980—1989)
— wybrane zagadnienia z religiologii (1980—1989).
3. Ks. mgr Władysław Basista, ur. 1928 r., wyśw. 1954 r., ustan. 1960 r.
(mgr teol. 1954, UJ — Kraków; mgr pedagogiki i filologii polskiej 1964, UMCS — Lublin)
— fonetyka pastoralna
— homiletyka
4. Ks. bp dr Gerard Bernacki, ur. 1942 r., wyśw. 1967 r., ustan. 1984 r.
(dr teol. 1981, Gregorianum — Rzym; 1983 Angelicum — Rzym)
— teologia życia wewnętrznego (1984—1989)
— teologia moralna (1984—1992)
— seminarium naukowe z teologii moralnej i życia wewnętrznego (1984—1995)
5. Ks. dr Bogdan Biela, ur. 1959 r., wyśw. 1985 r., ustan. 1992 r.
(dr teol. 1991, KUL — Lublin)
— teologia pastoralna
6. Ks. dr Stanisław Bista⁶, ur. 1929 r., wyśw. 1953 r., ustan. 1967 r., zm. 1985 r.
(dr prawa kanonicznego 1967, KUL — Lublin)
— prawo kanoniczne (1967—1985)
7. Ks. dr hab. Franciszek Blachnicki⁷, ur. 1921 r., wyśw. 1950 r., ustan. 1967 r., zm. 1987 r.
(dr teol. 1965, KUL — Lublin; dr hab. 1973, KUL — Lublin)
— teologia pastoralna (1967—1981)
8. Ks. dr hab. Mieczysław Bombik, ur. 1938 r., wyśw. 1962 r., ustan. 1976 r.
(dr filozofii 1976, Uniwersytet Wiedeński — Wiedeń; dr hab. 1991, ATK — Warszawa)
— logika
— metodologia
— teoria poznania
9. Ks. lic. Andrzej Chorzępa, ur. 1956 r., wyśw. 1984 r., ustan. 1992 r.
(lic. teol. 1982, ATK — Warszawa)
— teologia życia wewnętrznego
— teologia duchowości
10. Ks. dr Marcei Cogiel, ur. 1951 r., wyśw. 1978 r., ustan. 1988 r.
(dr teol. 1988, KUL — Lublin)
— katechetyka
— ćwiczenia z katechetyki

⁶ Por. Kazania Ks. Bpa D. Zimonia wygłoszone w Katedrze Katowickiej podczas ekspor-tacji Śp. ks. prałata Stanisława Bisty (26.12.1985 r.), „Wiadomości Diecezjalne” (Katowice) 53 (1985) nr 12, poz. 72, s. 384—387; R. Sobański, *Śp. ks. dr Stanisław Bista (1929—1985)*, „Wiadomości Diecezjalne” (Katowice) 54 (1986) nr 5, poz. 51, s. 35—40; H. Typańska, *Bibliografia prac Ks. Stanisława Bisty*, „Wiadomości Diecezjalne” (Katowice) 54 (1986) nr 5, poz. 42, s. 41—44.

⁷ Por. Bp H. Bednorz, Ks. F. Blachnicki — *Wspomnienie pośmiertne*, Tygodnik Powszechny 41/1987, nr 24, 9; H. Bolczyk, *Życie i charyzmat ks. Franciszka Blachnickiego*, w: *Gorliwy Apostoł wewnętrznej odnowy*, [bmw.] 1988, 67—82; R. Szot, *Życie i działalność Ks. F. Blachnickiego twórcy Ruchu Światło — Życie a ideał Nowego Człowieka* (mps), Katowice 1992; A. Wodarczyk, *Franciszek Blachnicki. Życie i działalność w latach 1921—1961*, (pr. mgr.; mps) Katowice 1993.

11. Ks. dr Stefan Cichy, ur. 1939 r., wyśw. 1963 r., ustan. 1975 r.
(dr teol. 1974, Uniwersytet Wiedeński — Wiedeń)
— liturgika
— język niemiecki
12. Ks. lic. Józef Cop, ur. 1942 r., wyśw. 1967 r., ustan. 1982 r.
(lic. teol. 1975, Studium Życia Wewnętrznego — Warszawa)
— teologia życia wewnętrznego (1982—1984)
13. Ks. dr Jerzy Cuda, ur. 1940 r., wyśw. 1964 r., ustan. 1977 r.
(dr teol. 1976, Instytut Katolicki — Paryż)
— teologia fundamentalna
14. Ks. dr Tadeusz Czakański, ur. 1952 r., wyśw. 1978 r., ustan. 1988 r.
(dr teol. 1988, PUL — Rzym)
— teologia pastoralna
— historia sztuki sakralnej
15. Ks. Innocenzo Dante (Rzym) ur. 1942 r., ustan. 1986 r.
— język włoski (1986—1991)
16. O. dr Hieronim Rufin Dłubis OFM, ur. 1930 r., wyśw. 1955 r., ustan. 1992 r.
(dr teol. 1970, ATK — Warszawa)
— teologia moralna
17. Ks. dr Antoni Dreja, ur. 1937 r., wyśw. 1961 r., ustan. 1971 r.
(dr teol. 1973, KUL — Lublin)
— egzegeza Starego Testamentu
— język grecki
— język hebrajski
18. Mgr Aleksandra Driesen-Młynarczyk, ur. 1929 r., ustan. 1985 r.
(mgr filologii angielskiej 1952, UJ — Kraków)
— język angielski (1985—1989)
19. Ks. lic. Marek Drogosz, ur. 1959 r., wyśw. 1985 r., ustan. 1990 r.
(lic. teol. 1988, ATK — Warszawa)
— teologia życia wewnętrznego (1989—1992)
— teologia duchowości (1989—1992)
20. Ks. mgr Alojzy Drozd, ur. 1935 r., wyśw. 1960 r., ustan. 1985 r.
(mgr i lic. prawa kanonicznego 1973, ATK — Warszawa)
— prawo wyznaniowe (1985—1993)
— prawo kanoniczne (1985—1993)
21. O. Jeremiasz Adam Franczak OFM, ur. 1959 r., wyśw. 1985 r., ustan. 1992 r.
(lic. teol. 1987, KUL — Lublin)
— teologia moralna (1992/93)
22. Dr Dorota Głazek, ur. 1951 r., ustan. 1986 r.
(dr historii 1985, UJ — Kraków)
— historia sztuki sakralnej (1986—1988)
23. Dr Kazimierz Gorzelok, ur. 1934 r., ustan. 1992 r.
(dr pedagogiki 1986, ATK — Warszawa)
— pedagogika ogólna
24. Ks. dr Marek Górka, ur. 1955 r., wyśw. 1982 r., ustan. 1993 r.
(dr prawa kanonicznego 1992, PUL — Rzym)
— prawo kanoniczne
— prawo wyznaniowe
25. Ks. dr hab. Jan Górski, ur. 1952 r., wyśw. 1978 r., ustan. 1989 r.
(dr teol. 1988, ATK — Warszawa, dr hab. 1994, PAT — Kraków)
— misjologia
— teologia ekumeniczna
— religiologia
26. Mgr lic. Tytus Górski, ur. 1922 r., ustan. 1979 r.
(mgr fil. 1950, UJ — Kraków; lic. arch. 1972, PIACH — Roma)
— lektorat języka łacińskiego (1979—1982)

27. Ks. dr Franciszek Gruszka, ur. 1941 r., wyśw. 1965 r., ustan. 1973 r.
(dr filozofii chrześcijańskiej 1985, PAT — Kraków)
 - historia filozofii
 - metafizyka
 - teodycea
 - wstęp do filozofii
28. Ks. dr Jan Grzesica, ur. 1938 r., wyśw. 1965 r., ustan. 1972 r.
(dr teol. 1977, ATK — Warszawa)
 - etyka filozoficzna
 - teologia moralna
 - seminarium z teologii moralnej (1972—1994)
29. Mgr Jolanta Grzeška-Szołtysek, ustan. 1984 r.
(mgr filologii polskiej 1982, Uniwersytet Śląski — Katowice)
 - literatura chrześcijańska (1984—1991)
30. Ks. prof. dr hab. Bernard Hałaczek, ur. 1936 r., wyśw. 1959 r., ustan. 1973 r.
(dr filoz. 1972, Uniwersytet Żuryski, dr hab. 1980, ATK — Warszawa, prof. 1994)
 - wstęp do filozofii
 - filozofia człowieka
 - filozofia przyrody
 - współczesne kierunki filozoficzne
31. Ks. dr Michał Kaszowski, ur. 1946 r., wyśw. 1971 r., ustan. 1975 r.
(dr teol. 1976, Uniwersytet Katolicki — Louvain)
 - teologia dogmatyczna
 - sakramentologia
 - propedeutyka teologii
32. Ks. dr Józef Kiedos, ur. 1943 r., wyśw. 1967 r., ustan. 1980 r.
(dr teol. w zakresie historii Kościoła 1981, KUL — Lublin)
 - historia Kościoła Powszechnego
33. Mgr Jolanta Kiermasz, ur. 1946 r., ustan. 1990 r.
(mgr filologii angielskiej 1974, UAM — Poznań)
 - lektorat języka angielskiego
34. Ks. prof. dr hab. Joachim Kondziela⁸, ur. 1932 r., wyśw. 1955 r., ustan. 1979 r., zm. 1992 r.
(dr hab. 1973, KUL — Lublin, prof. KUL, 1992 — Lublin)
 - katolicka nauka społeczna (1966—69 i 1976—87)
35. Mgr Róża Kornaszewska, ur. 1933 r., ustan. 1991 r.
(mgr filologii germańskiej 1955, Un. Wrocławski)
 - lektorat języka niemieckiego
36. Mgr Teresa Kot—Miśta, ur. 1953 r., ustan. 1985 r.
(mgr filologii klasycznej 1979, UJ — Kraków)
 - język łaciński
37. Ks. dr Józef Kozyra, ur. 1947 r., wyśw. 1972 r., ustan. 1986 r.
(dr teol. w zakresie nauk biblijnych 1977, KUL — Lublin)
 - historia zbawienia
 - wstęp ogólny do Pisma Św.
 - Nowy Testament
38. Ks. dr Józef Kretosz, ur. 1949 r., wyśw. 1974 r., ustan. 1981 r.
(dr teol. 1981, KUL — Lublin)
 - historia Kościoła w Polsce
39. Mgr Barbara Król, ur. 1940 r., ustan. 1984 r.
(mgr filologii germańskiej 1963, UAM — Poznań)
 - język niemiecki (1984—1987)

⁸ Por. H. Olszar, *Śp. ks. J. Kondziela (1933—1992)*, „Wiadomości Archidiecezjalne” (Katowice) 60 (1992) nr 9, s. 377—379.

40. Ks. dr Henryk Krzysteczko, ur. 1946 r., wyśw. 1972 r., ustan. 1980 r.
(dr teol. 1978, KUL — Lublin, absolutorium z psychologii 1981, KUL — Lublin)
— psychologia ogólna
— psychologia rozwojowa
— pedagogika
41. Ks. dr Józef Kupny, ur. 1956 r., wyśw. 1983 r., ustan. 1993 r.
(dr teol. 1993, KUL — Lublin)
— socjologia religii (1993/4)
— socjologia parafii (1993/4)
42. Ks. bp Józef Kurpas⁹, ur. 1912 r., wyśw. 1937 r., ustan. 1958 r., zm. 1992 r.
(lic. prawa kanonicznego 1954, KUL — Lublin)
— kancelaria parafialna (1958—1989)
43. Ks. dr Piotr Libera, ur. 1951 r., wyśw. 1976 r., ustan. 1986 r.
(dr lit. chrześcijańskiej i klasycznej 1986, Papieski Uniwersytet Salesjański — Rzym)
— język łaciński (1986—1989)
44. Mgr Joanna Limanowska, ur. 1950 r., ustan. 1988 r.
(mgr filologii romańskiej, Uniwersytet Wrocławski 1974)
— lektorat języka angielskiego
45. Ks. Konrad Lubos, ur. 1911 r., wyśw. 1939 r., ustan. 1958 r.
(absolutorium Państwowego Instytutu Pedagogiki Specjalnej — Warszawy)
— duszpasterstwo specjalne (1958—1992)
46. Ks. dr Konrad Markłowski¹⁰, ur. 1912 r., wyśw. 1937 r., ustan. 1958 r., zm. 1990 r.
(dr teologii UJ — Kraków 1948)
— Stary Testament (1958—1986)
— realia biblijne
— historia zbawienia
47. Ks. lic. Karol Matera, ur. 1950 r., wyśw. 1977 r., ustan. 1989 r.
(lic. teol. 1984, PAT — Kraków)
— propedeutyka teologii (1989—1992)
48. Ks. dr Stanisław Musiał, ur. 1933 r., wyśw. 1956 r., ustan. 1970 r.
(dr teol. 1972, KUL — Lublin)
— teologia moralna (1970—1982)
49. Ks. dr hab. Jerzy Myszor, ur. 1950 r., wyśw. 1975 r., ustan. 1982 r.
(dr teol. 1983, PAT — Kraków, dr hab. 1992, Uniwersytet Wrocławski)
— historia Kościoła Powszechnego
— konserwacja zabytków
50. Ks. prof. dr hab. Wincenty Myszor, ur. 1941 r., wyśw. 1965 r., ustan. 1972 r.
(dr teol. 1973, ATK — Warszawa, dr hab. 1982, ATK — Warszawa, profesor 1990, ATK)
— patrologia
— ćwiczenia z patrologii
51. Dr hab. Aleksander Nawarecki, ur. 1952 r., ustan. 1991 r.
(dr hab. 1992, Uniwersytet Śląski)
— literatura chrześcijańska (1991/92)

⁹ Por. J. Gawor, *Ks. Biskup Sufragan Józef Kurpas*, „Wiadomości Diecezjalne” (Katowice) 31 (1963) nr 5/6, s. 65—66; M. Zieliński, *Ks. Bp Józef Kurpas — Biskup Sufragan Diecezji Katowickiej*, „Gość Niedzielny” 32/1963, nr 8 (24.II) s. 57—58; C.R., *Pożegnanie Biskupa Kurpasa*, *Katolik* 1992, nr 23 (502), (7.VI), s. 5; *Biskup Katowicki i Kuria Archidiecezjalne*, „Wiadomości Archidiecezjalne” (Katowice), 60 (1992) nr 5, poz. 64—69, s. 200—216, Akta personalne (PK 59, 1937—1992).

¹⁰ Por. A. Dreja, *Śp. ks. K. Markłowski (1912—1990)*, *Ruch Biblijny i Liturgiczny* 1 (1992) 40—42.

52. Mgr Lucyna Nawarecka, ur. 1956 r., ustan. 1992 r.
(mgr filologii polskiej 1980, Uniwersytet Śląski)
— literatura chrześcijańska
53. Ks. lic. Tadeusz Nowok, ur. 1951 r., wyśw. 1976 r., ustan. 1984 r.
(lic. teol. 1982, PAT — Kraków)
— propedeutyka teologii (1984—1989)
54. Ks. lic. Jerzy Nyga, ur. 1931 r., wyśw. 1956 r., ustan. 1992 r.
(lic. 1990, PAT — Kraków)
— zabytkoznawstwo
— ochrona zabytków i sztuki kościelnej
55. Ks. lic. Józef Panek, ur. 1957 r., wyśw. 1983 r., ustan. 1992 r.
(lic. teol. 1988, ATK — Warszawa)
— ćwiczenia katechetyczne
56. Ks. mgr Józef Pawliczek, ur. 1941 r., wyśw. 1965 r., ustan. 1989 r.
(mgr teol. 1975, ATK — Warszawa)
— kancelaria parafialna
57. Ks. prof. dr hab. Stanisław Pisarek, ur. 1929 r., wyśw. 1954 r., ustan. 1966 r.
(dr teol. 1967, KUL — Lublin, dr hab. 1986, PAT — Kraków, prof. 1994, PAT — Kraków)
— teologia biblijna
— wstępy szczegółowe do ksiąg Nowego Testamentu
— egzegeza Nowego Testamentu
— język grecki
58. Prof. dr hab. Zenomena Płużek, ur. 1926 r., ustan. 1965 r.
(dr psych. 1961, UJ — Kraków, dr hab. 1965, KUL — Lublin, prof. KUL — Lublin)
— psychologia kliniczna
59. Ks. dr Czesław Podleski, ur. 1934 r., wyśw. 1957 r., ustan. 1974 r.
(dr teol. 1979, KUL — Lublin)
— poenitentia
— kierownictwo duchowe
60. Ks. prof. dr hab. Romuald Rak, ur. 1920 r., wyśw. 1943 r., ustan. 1954 r.
(dr teol. 1952, UJ — Kraków, dr hab. 1972, KUL — Lublin, prof. 1990, KUL — Lublin)
— teologia pastoralna
— liturgia Eucharystii
61. Ks. dr Antoni Reginek, ur. 1948 r., wyśw. 1972 r., ustan. 1980 r.
(dr teol. w zakresie muzyki kościelnej 1985, KUL — Lublin)
— muzyka kościelna
62. Ks. mgr Andrzej Sapiński, ur. 1939 r., wyśw. 1965 r., ustan. 1965 r.
(mgr filologii 1961, UJ — Kraków)
— współczesna literatura katolicka (1965—1984)
63. Mgr Elżbieta Schreiber, ur. 1908 r., ustan. 1980 r.
(mgr filologii 1934, Uniwersytet Poznański)
— język francuski (1985—1988)
— język niemiecki (1980—1984)
64. Ks. dr Jan Sklorz, ur. 1937 r., wyśw. 1963 r., ustan. 1977 r.
(dr teol. 1977, ATK — Warszawa)
— ćwiczenia z katechetyki
— homiletyka (1977—1990) z przerwami
65. Ks. prof. dr hab. Alfons Skowronek, ur. 1928 r., wyśw. 1954 r., ustan. 1964 r.
(dr hab. 1972, ATK — Warszawa, prof. ATK)
— sakramentologia (1964—1975)
— ekumenizm
— teologia propedeutyki

66. Ks. prof. dr hab. Remigiusz Sobański, ur. 1930 r., wyśw. 1954 r., ustan. 1958 r.
(dr teol. 1954 r. UJ — Kraków, dr hab. 1971, ATK — Warszawa, prof. 1982, ATK — Warszawa)
— prawo kanoniczne
67. Ks. dr Grzegorz Stephan, ur. 1958 r., wyśw. 1984 r., ustan. 1991 r.
(dr teol. 1991, Ateneo Romano della Croce — Rzym)
— etyka
— teologia moralna
68. Ks. dr Andrzej Suchoń, ur. 1959 r., wyśw. 1985 r., ustan. 1994 r.
(dr teol. 1993, ATK — Warszawa)
— teologia moralna
69. O. dr Ambroży Norbert Szajda OFM, ur. 1944 r., wyśw. 1969 r., ustan. 1980 r.
(dr mgr filologii klasycznej 1974, KUL — Lublin, 1978, PIAL — Rzym)
— lektorat języka łacińskiego (1980—1986; 1989—)
70. Ks. dr Eugeniusz Szczotok, ur. 1935 r., wyśw. 1959 r., ustan. 1990 r.
(dr teol. 1984, ATK — Warszawa)
— socjologia religii (1990—1993; 1994—)
— socjologia parafii (1990—1993; 1994—)
71. Ks. dr hab. med. Krzysztof Szczygiel, ur. 1929 r., wyśw. 1985 r., ustan. 1973 r.
(dr hab. 1980, AM — Kraków)
— medycyna pastoralna
72. Ks. dr Jerzy Szymik, ur. 1953 r., wyśw. 1979 r., ustan. 1991 r.
(dr teol. 1991, KUL — Lublin)
— teologia dogmatyczna
73. Ks. Alojzy Szulc, ur. 1922 r., wyśw. 1951 r., ustan. 1980 r.
— teologia moralna (1980—1987)
— de poenitentia
74. Ks. dr Franciszek Szulc, ur. 1947 r., wyśw. 1972 r., ustan. 1979 r.
(dr teol. 1979, KUL — Lublin)
— teodycea (1979—1993)
— dogmatyka (1979—1993)
75. Ks. Stanisław Tkocz, ur. 1931 r., wyśw. 1957 r., ustan. 1987 r.
— środki społecznego przekazu
76. Dr hab. Krzysztof Wieczorek, ur. 1956 r., ustan. 1992 r.
(dr filoz. 1986, Uniwersytet Śląski — Katowice, dr hab. 1993, Uniwersytet Śląski — Katowice)
— współczesne kierunki filozoficzne
77. Ks. dr Jacek Wojciech, ur. 1952 r., wyśw. 1978 r., ustan. 1992 r.
(dr teol. 1991, Instytut Katolicki — Paryż)
— teologia dogmatyczna
78. Ks. prof. dr hab. Tadeusz Wojciechowski, ur. 1917 r., wyśw. 1942 r., ustan. 1971 r.
(dr teol. 1948, UJ — Kraków, dr hab. 1966, ATK — Warszawa, prof. 1967, PAT — Kraków)
— seminarium naukowe z psychologii (1971—1984)
— psychologia
79. Ks. dr Benedykt Woźnica, ur. 1935 r., wyśw. 1958 r., ustan. 1976 r.
(dr teol. 1976, KUL — Lublin)
— socjologia (1976—1990)
— socjologia duszpasterska (1976—1990)
80. Ks. dr hab. Janusz Wycisło, ur. 1941 r., wyśw. 1966 r., ustan. 1979 r.
(dr nauk humanistycznych 1986, KUL — Lublin, dr hab. 1992, PAT — Kraków)
— katolicka nauka społeczna
81. Ks. bp dr Janusz Zimniak, ur. 1933 r., wyśw. 1956 r., ustan. 1973 r.
(dr teol. 1979, KUL — Lublin)
— katechetyka
— seminarium z katechetyki

82. O. prof. dr hab. Bronisław Wenanty Zubert OFM, ur. 1935 r. wyśw. 1958 r., ustan. 1985 r.
(dr hab. 1981, KUL — Lublin, prof. 1992 — KUL)
— prawo kanoniczne

Niezwykle ważną rolę w doborze składu kadry naukowej w seminarium duchownym stanowi formacja intelektualna przyszłych wykładowców. Procesom integrującym środowisko profesorskie sprzyja formacja permanentna grona profesorskiego¹¹. Wyrazem troski o należyte przygotowanie przyszłej kadry profesorskiej jest wysyłanie przez Arcybiskupa Metropolite Katowickiego księży na studia specjalistyczne w kraju i za granicą.

Księża na studiach

A. doktoranckich stacjonarnych

	Uczelnia i rok rozpoczęcia	kierunek pełnione funkcje
1. Ks. Abdank-Kozubski Andrzej	ATK, 1990	— filozofia przyrody — asystent przy Katedrze Filozofii Człowieka 1993
2. Ks. Brzezinka Zdzisław	KUL, 1993	— pedagogika
3. Ks. Halemba Andrzej	ATK, 1992	— misjologia
4. Ks. Janczewski Zbigniew	ATK, 1990	— prawo kanoniczne — asystent na Wydz. Prawa Kanon. ATK
5. Ks. Kempa Jacek	Uniw. Wiedeński 1994	— dogmatyka
6. Ks. Kokoszka Ryszard	ATK, 1994	— politologia
7. Ks. Kołek Andrzej	KUL, UMCS 1990	— homiletyka, fonetyka
8. Ks. Malina Artur	PIB, Rzym 1992	— biblistyka
9. Ks. Marek Andrzej	KUL, 1993	— teologia życia wewnętrzn.
10. Ks. Mozgol Andrzej	KUL, 1994	— biblistyka (ST)
11. Ks. Nocoń Arkadiusz	PIS, Rzym 1990	— filologia klasyczna
12. Ks. Paliński Jerzy	Un. Wiedeński '90	— liturgika
13. Ks. Panek Marek	ATK, 1992	— logika
14. Ks. Psota Damian	Un. w Bonn 1989	— teologia fundamentalna
15. Ks. Ryguła Piotr	Un. Navarra Pampluna 1994	— prawo kanoniczne
16. Ks. Spyra Marek	Un. w Lowanium '92	— dogmatyka
17. Ks. Świaczny Seweryn	Uniw. Navarra Pampluna 1994	— prawo kanoniczne
18. Ks. Uciecha Andrzej	Instyt. Katol. Paryż, 1993	— patrystyka
19. Ks. Wandrasz Marian	KUL, 1988	— sekretarz studium poradnictwa psychologicznego i psychologii dla duchowieństwa — psychologia '92

¹¹ Por. Wskazania dotyczące przygotowania (formatorów) wychowawców w seminariach duchownych, dokument Kongregacji Wychowania Katolickiego, Rzym 1993.

20. Ks. Wawrowski Zbigniew	KUL, 1993	— Podyplomowa Szkoła Dziennikarstwa
21. Ks. Wuwer Arkadiusz	Uniw. Angelicum Rzym 1993	— KNS

B. doktoranckich zaocznych

1. Ks. Celary Ireneusz	Studium Homiletyczne Inst. Homiletycznego '92	— homiletyka
2. Ks. Czermiński Stefan	ATK, 1994	— religioznawstwo
3. Ks. Dziwoki Stanisław	PAT, 1993	— medycyna pastoralna
4. Ks. Kucza Grzegorz	ATK, 1993	— dogmatyka
5. Ks. Łukoszek Jacek	PAT, 1994	— filozofia
6. Ks. Michalski Adam	Wyższa Szkoła Pedagogiczna Kraków	— digofrenopedagogika
7. Ks. Nyga Jerzy	PAT,	— historia sztuki
8. Ks. Pauly Klaudiusz	ATK, 1993	— Wydz. kościelnych nauk historyczno-społecznych
9. Ks. Puchała Stanisław	PAT, 1988	— teologia pastoralna
10. Ks. Pyka Henryk	ATK	— historia sztuki
11. Ks. Radwański Bogdan	Uniw. Warszawski 1993, Podyplom. Studium Dziennikarstwa i Edytorstwa	
12. Ks. Stopka Artur	Uniw. Warszawski Podypl. Studium Dziennikarstwa i Edytorstwa	
13. Ks. Wilk Piotr	Prymasowski Instytut Życia Wewnętrznego, 1994	— teologia życia wewnętrznego

V. FORMACJA INTELEKTUALNA W WSSD W KATOWICACH

Formacja intelektualna w WSSD w Katowicach poprzedzona jest kursem wstępnym. Program tego kursu ilustruje tabela 2. Zadaniem jego jest wprowadzenie kandydatów do kapłaństwa w systematyczny tok studiów i zaznajomienie z podstawowymi wymaganiami życia seminaryjnego. Dwutygodniowy kurs wstępny wydaje się być jednak zbyt krótki, szczególnie jeśli chodzi o wdrożenie w formację duchową, dlatego postuluje się wprowadzenie roku prope-deutycznego¹². Całość wykładów obejmuje nauki filozoficzne (2 lata) i teologiczne (4 lata)¹³.

¹² Por. Jan Paweł, II, *Pastores dabo vobis*, 62.

¹³ Por. J. Kiedos, *Organizacja studiów w Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym po II wojnie światowej*, *Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne* 15 (1982) 43—58 i St. Bista, *Formacja kandydatów do kapłaństwa w nowym Kodeksie*, „Wiadomości Diecezjalne” (Katowice), 51 (1983) nr 7, poz. 56, s. 246—253.

Tabela 2

Harmonogram wykładów kursu wstępnego — wrzesień 1994

Data/godz.	8.00—8.45	9.00—9.45	10.00—10.45	11.00—11.45
6 września WTOREK	Prawo kanoniczne	Prawo kanoniczne	Prawo kanoniczne	Muzyka
7 września ŚRODA	Liturgika	Historia Diecezji	Historia Diecezji	Historia Diecezji
8 września CZWARTEK	Prawo kanoniczne	Prawo kanoniczne	Prawo kanoniczne	Muzyka
9 września PIĄTEK	Liturgika	Historia Diecezji	Historia Diecezji	Historia Diecezji
10 września SOBOTA	Liturgika	Życie wewnętrzne	Życie wewnętrzne	Życie seminaryjne (Ks. Prefekt)
12 września PONIEDZIAŁEK	Muzyka	Życie wewnętrzne	Życie wewnętrzne	Życie seminaryjne (Ks. Prefekt)
13 września WTOREK	Życie wewnętrzne	Życie wewnętrzne	Problemy (Ks. Ekonom)	Problemy (Ks. Ekonom)
14 września ŚRODA	Muzyka	Życie wewnętrzne	Życie wewnętrzne	Propedeutyka teologii
15 września CZWARTEK	Życie seminaryjne	Życie seminaryjne	Kultura życia	Propedeutyka teologii
16 września PIĄTEK	Etyka osobowa	Etyka osobowa	Kultura życia	Propedeutyka teologii
17 września SOBOTA	Liturgika	Muzyka	Etyka osobowa	Etyka osobowa
19 września PONIEDZIAŁEK	Liturgika	Propedeutyka teologii	Biblioteka gr. I.	Życie wewnętrzne
20 września WTOREK	Liturgika	Życie wewnętrzne	Biblioteka gr. II.	Muzyka
21 września ŚRODA	EGZAMINY			
22 września CZWARTEK	Pielgrzymka do Piekar Śląskich (godz. 10.00)			

Wszystkie wykłady w WSSD w Katowicach opierają się na wytycznych zawartych w *Ratio Fundamentalis Institutionis Sacerdotalis* (1970 i 1983)¹⁴ oraz na instrukcjach szczegółowych wydawanych przez Kongregację Nauczania.

¹⁴ Obecnie trwają prace nad nowym tekstem *Ratio studiorum pro Polonia*. Oto uwagi przesłane do Komisji Episkopatu przez profesorów WSSD w Katowicach, dn. 27 II 1993 r.

I. Uwagi ogólne

1. W poszczególnych rozdziałach nowego *Ratio studiorum pro Polonia* należy uwzględnić nie tylko nowy Kodeks Prawa Kanonicznego, lecz przede wszystkim adhortację apostolską „*Pastores dabo vobis*” oraz materiały VIII Synodu Biskupów z 1990 r. (pt. Oędzie Ojców Synodu do Ludu Bożego).

nia Katolickiego¹⁵. Formację intelektualną w ogólnym zarysie można opisać w trzech blokach: nauki filozoficzne, teologia spekulatywna, teologia praktyczna (pastoralna).

A. Nauki filozoficzne

Studium filozofii „prowadzi do głębszego rozumienia i interpretacji osoby, jej wolności, jej relacji ze światem i z Bogiem. Jest ona pilnie potrzebna nie tylko ze względu na związek między zagadnieniami filozoficznymi a tajemnicami zbawienia, badanymi przez teologię w wyższym świetle wiary, lecz również ze względu na powszechny dziś klimat kulturowy, w którym subiektywizm wyniesiony został do rangi kryterium i miary prawdy. Jedynie zdrowa filozofia może pomóc kandydatom do kapłaństwa w ukształtowaniu świadomości, która odzwierciedla kontynuowaną więź pomiędzy duchem ludzkim i prawdą — tą prawdą, która objawia się nam w pełni w Jezusie Chrystusie”¹⁶.

Nauki filozoficzne, to jest: wstęp do filozofii, historia filozofii starożytnej i nowożytnej, filozofia człowieka, filozofia przyrody, metafizyka, teodycea, logika, teoria poznania, etyka i psychologia, wykładane są zasadniczo na dwóch pierwszych latach studiów. Jedynie na roku VI prowadzone są wykłady z zakresu: współczesne kierunki filozoficzne w wymiarze 2 godzin co 2 tygodnie przez dr. hab. Krzysztofa Wieczorka¹⁷.

2. W redakcji tematów i zakresu materiału z różnych dyscyplin filozoficznych trzeba uwzględnić wypowiedzi Ojca św. Jana Pawła II do alumnów seminariów wygłaszane w czasie podróży apostolskich (łacińskie wydanie *Ratio studiorum* z 1985 r. zostało w przypisach ubogacone o powołanie się na te wypowiedzi papieskie), wskazania dane przez Ojca św. Biskupom polskim w czasie ostatniej wizyty „ad limina” (przemówienia z 12 i 15.01.1993 r.) oraz instrukcje Kongregacji Wychowania Katolickiego na temat wykładów z dziedziny liturgii, mariologii, mass-mediów, Kościołów wschodnich, katolickiej nauki społecznej, patrologii itd., które ukazały się po ostatniej redakcji *Ratio studiorum* (1977)
3. Seminarium powinno stać się miejscem urzeczywistniania się Kościoła jako wspólnoty w oparciu o posoborową wizję Kościoła.
4. W nowym *Ratio Institutionis* należy uwzględnić wyniki prac zawarte w: S. Cola, *Preti Oggi — Un contributo per la formazione del clero alla vita di comunione*, Roma 1992; St. Szczepaniec, „*Communio*” *zasadą życia i wychowania, uwagi na temat formacji seminaryjnej*, Kraków 1988; tenże, „*Communio*” *w formacji seminaryjnej*, Kraków 1988.

II. Uwagi szczegółowe

1. Rozważyć możliwość wprowadzenia roku propedeutycznego.
2. Określić wyraźnie liczbę alumnów jaka powinna przypaść na jednego ojca duchownego tak, aby możliwe było prowadzenie kierownictwa duchowego we właściwym tego słowa znaczeniu.
3. Postawić zasadę większego samodzielnego, indywidualnego studium i wspólnych ćwiczeń.
4. Postulować koordynację materiału wykładanego przez różnych wykładowców (np. sakramentologia, prawo kanoniczne, liturgika, teologia pastoralna — gdy chodzi o sakramenty św.; dogmatyka, Pismo św., liturgika — gdy chodzi o liturgię godzin, lub czytania liturgiczne; patrologia, historia Kościoła i liturgia — gdy chodzi o rozwój życia liturgicznego).
5. Nie mnożyć dodatkowych wykładów.
6. Zmniejszyć ilość godzin j. łacińskiego dla wszystkich studentów (ograniczyć studium tego języka do trzech lat studiów), dodając ewentualnie 1 godzinę tego języka dla studentów objerających seminaRIA naukowe z patrologii, dogmatyki, prawa kanonicznego, historii i liturgiki.

¹⁵ Por. Przypis nr 4.

¹⁶ Jan Paweł II, *Pastores dabo vobis*, 52.

¹⁷ Na podstawie sprawozdania ks. dr Franciszka Gruszki z dn. 6 IV 1992 z okazji wizytacji Apostolskiej w WSSD, w: Archiwum Wyższego Seminarium Duchownego w Katowicach, B 3b: Rada Profesorska 1992.

Rozkład zajęć z filozofii przedstawia się następująco:

na roku I:

- wstęp do filozofii (1 godz. tygodniowo przez 1 semestr) ks. dr Franciszek Gruszka,
- historia filozofii starożytnej (2 godz. tygodniowo przez 2 semestry) ks. dr Franciszek Gruszka,
- filozofia przyrody (2 godz. tygodniowo przez 2 semestry) ks. prof. dr hab. Bernard Hałaczek,
- psychologia ogólna (2 godz. tygodniowo przez 2 semestry) ks. dr Henryk Krzysteczko,
- logika (4 godz. co 2 tygodnie przez 2 semestry) ks. dr hab. Mieczysław Bombik.

na roku II:

- historia filozofii nowożytnej (2 godz. tygodniowo przez 2 semestry) ks. dr Franciszek Gruszka,
- metafizyka (1 godz. tygodniowo przez 2 semestry) ks. dr Franciszek Gruszka,
- teodycea (1 godz. tygodniowo przez 2 semestry) ks. dr Franciszek Gruszka,
- filozofia człowieka (2 godz. tygodniowo przez 2 semestry) ks. prof. dr hab. Bernard Hałaczek,
- teoria poznania (4 godz. przez 2 tygodnie w 1 semestrze) ks. dr hab. Mieczysław Bombik,
- etyka (1 godz. tygodniowo przez 2 semestry) ks. dr Grzegorz Stephan,
- metodologia (4 godz. tygodniowo przez 1 semestr) ks. dr hab. Mieczysław Bombik.

Poważnym mankamentem jest brak ćwiczeń z filozofii.

B. Teologia spekulatywna

Teologia pozytywna (spekulatywna) obejmuje następujące działy: Pismo św., dogmatykę z teologią fundamentalną i propedeutyką teologii, teologię moralną z teologią duchowości oraz traktatem „de poenitentia” wraz z kierownictwem duchowym, historię Kościoła z patrologią.

Na szczególną uwagę zasługuje studium Pisma Św. Już na roku I przedstawiona zostaje Historia Zbawienia. Z wykładem tego przedmiotu idzie równolegle lektura całej Biblii, kontynuowana w roku następnym w łączności z wykładami Wstępu do Pisma Św. Lektura kursoryczna całej Biblii trwa dwa lata i jest sprawdzana okresowo przez przeprowadzane testy. Z tej lektury profi-tują bezsprzecznie wykłady z dogmatyki i z teologii moralnej, a także stanowi ona dobry punkt wyjścia i odniesienia dla historii Kościoła. Do czytania Nowego Testamentu w oryginale przygotowuje kurs języka greckiego na roku II w wymiarze 1 godziny tygodniowo przez dwa semestry. Dla wszystkich chętnych, a obowiązkowo dla uczestników seminariów biblijnych Sta-rego i Nowego Testamentu, organizowany jest co roku kurs języka hebraj-skiego.

Koszt 1 godziny wykładów z Pisma Św. Nowego Testamentu wprowadzono 2 grupy ćwiczeń z Nowego Testamentu, dzieląc na dwie grupy studentów zarówno roku III, jak i IV celem sprawniejszego przeprowadzenia ćwiczeń.

Nauczanie przedmiotów z zakresu teologii pozytywno-spekulatywnej w WSSD kształtuje się w następujący sposób:

- **Pismo Św.** (przez 2 semestry na każdym roku)
 - Rok I — Historia Zbawienia (1 godz. tygodniowo) ks. dr Józef Kozyra
 - Rok II — Wstęp do Pisma Św. (2 godz. tygodniowo) ks. dr Józef Kozyra
 - Rok III — Nowy Testament (3 godz. + 1 godz. ćwiczeń) ks. dr Józef Kozyra
 - Stary Testament (2 godz. w I semestrze i 4 godz. w II semestrze) ks. dr Antoni Dreja

- Rok IV — Nowy Testament (3 godz. + 1 godz. ćwiczeń) ks. prof. dr hab. Stanisław Pisarek
 Stary Testament (4 godz. w I semestrze i 2 godz. w II semestrze) ks. dr Antoni Dreja
- Rok V — Teologia biblijna (1 godz. tygodniowo) ks. prof. dr hab. Stanisław Pisarek
- **Propedeutyka teologii**
- Rok I — (2 godz. co 2 tygodnie) ks. dr Mieczysław Kaszowski
- **Teologia fundamentalna**
- Rok III — (6 godz. co 2 tygodnie) ks. dr Jerzy Cuda
- **Teologia dogmatyczna**
- Rok III — traktat o Bogu w Trójcy Jedynym (24 godz. w ciągu całego roku akademickiego) ks. dr Jerzy Szymik
- Rok IV — traktat o eschatologii (2 godz. co 2 tygodnie) ks. dr Jacek Wojciech
 — traktaty o łasce, o Kościele (2 godz. tygodniowo) ks. dr Michał Kaszowski
- Rok V — traktaty: soteriologia, chrystologia, mariologia (2 godz. tygodniowo) ks. dr Jacek Wojciech
 — traktat o stworzeniu (1 godz. tygodniowo) ks. dr Michał Kaszowski
- **Sakramentologia**
- Rok VI — (1 godz. tygodniowo) ks. dr Michał Kaszowski
- **Teologia moralna** (2 semestry)
- Rok III — (2 godz. tygodniowo) ks. dr Grzegorz Stephan
- Rok IV — (2 godz. tygodniowo) ks. dr Andrzej Suchoń
- Rok V — (3 godz. tygodniowo) o. dr Hieronim Dłubis OFM
- Rok VI — (2 godz. tygodniowo) o. dr Hieronim Dłubis OFM
 — de poenitentia i kierownictwo duchowe (1 godz. tygodniowo) ks. dr Czesław Podleski
- **Teologia ekumeniczna**
- Rok V — (2 godz. co 2 tygodnie) ks. dr hab. Jan Górski
- **Patrologia**
- Rok III — (8 godz. raz w miesiącu) ks. prof. dr hab. Wincenty Myszor
- **Historia** Historia Kościoła Powszechnego
- Rok I — (4 godz. co 2 tygodnie) ks. dr hab. Jerzy Myszor
- Rok II — Historia Kościoła Powszechnego (2 godz. tygodniowo) ks. dr Józef Kiedos
 — Historia Kościoła w Polsce (2 godz. tygodniowo) ks. dr Józef Krętosz
- **Teologia duchowości**
- Rok I — Teologia duchowości (1 godz. tygodniowo) ks. lic. teol. Andrzej Chorzępa
- Rok V — teologia życia wewnętrznego (1 godz. tygodniowo) ks. lic. teol. Andrzej Chorzępa
- **Misjologia** wykład otwarty przez 2 semestry 1 godz. tygodniowo ks. dr hab. Jan Górski

C. Teologia praktyczna

Wykłady z teologii praktycznej (pastoralnej) mają za cel naświetlić teologiczne zasady działalności duszpasterskiej, dzięki której realizuje się we współczesnym Kościele zbawcza wola Boża przez różnego rodzaju posługi (Ratio fund., XII). Należy zaznaczyć, że cała formacja przyszłych kapłanów ożywiona jest duchem duszpasterskim, ponieważ celem seminarium jest kształcenie przede wszystkim duszpasterzy. Dlatego też nauczaniu teologii duszpasterskiej nadaje się szczególną rangę.

¹⁸ Na podstawie sprawozdania ks. prof. dr hab. Stanisława Pisarka z dn. 6 IV 1992 z okazji wizytacji Apostolskiej w WSSD, w: Archiwum Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach, B 3b: Rada Profesorska 1992.

Po pierwsze: Wykładowcami są kapłani, którzy ukończyli wyższe studia specjalistyczne zdobywając tytuł doktora teologii, rozpoczęli lub też ukończyli przewody habilitacyjne na KUL, ATK lub PAT, uzyskali tytuł profesora.

Po drugie: Mają na uwadze główny cel seminarium i idąc za wskazaniem Pisma Kongregacji Nauczania Katolickiego z dnia 22.02.1976 r. „Formacja teologiczna przyszłych kapłanów” (p. 127) większość wykładowców teologii praktycznej pozostaje w kontakcie z parafiami oraz tymi wszystkimi, którzy pracują w dziedzinach, które wkrótce staną się polem pracy studiujących.

Po trzecie: wymiar godzin wykładanych przedmiotów oraz zakres materiału zgodny jest z wymaganiami Ratio studiorum i obejmuje następujące dyscypliny:

- Teologia pastoralna fundamentalna (na IV roku 1 godz. tygodniowo przez 2 semestry) ks. dr Bogdan Biela
- Teologia pastoralna ogólna (na V roku 1 godz. tygodniowo przez 2 semestry) ks. dr Tadeusz Czakański
- Liturgika (na wszystkich latach 1 godz. tygodniowo przez 2 semestry) ks. dr Stefan Cichy
- Teologia pastoralna (na VI roku 1 godz. tygodniowo przez 2 semestry) ks. prof. dr hab. Romuald Rak
- Katechetyka oraz ćwiczenia katechetyczne (na IV i V roku) ks. dr Marcelli Cogiel
- Homiletyka oraz ćwiczenia homiletyczne (na IV i V roku) ks. mgr Władysław Basista
- Pedagogika (na III roku 2 godz. tygodniowo przez 2 semestry) ks. dr Marcelli Cogiel
- Fonetyka pastoralna i ćwiczenia fonetyczne (II rok) ks. mgr Władysław Basista
- Muzyka kościelna (na każdym roku 1 godz. tygodniowo przez 2 semestry) ks. dr Antoni Reginek
(w seminarium istnieje chór oraz zespół teatralny)
- Psychologia pastoralna (na VI roku) prof. dr hab. Zenomena Płużek
- Medycyna pastoralna (na VI roku) ks. doc. dr hab. med. Krzysztof Szczygiel
- Środki społecznego przekazu (na V roku 1 godz. tygodniowo przez 2 semestry) ks. Stanisław Tkocz
- Kancelaria parafialna (na VI roku 1 godz. tygodniowo przez 2 semestry) ks. lic. Józef Pawliczek
- Katolicka nauka społeczna (na V roku 2 godziny tygodniowo przez 2 semestry) ks. dr hab. Janusz Wycisło
- Sztuka sakralna (na V roku 1 godz. tygodniowo przez 2 semestry) ks. dr Tadeusz Czakański
- Konserwacja zabytków (na VI roku 1 godzina tygodniowo) ks. lic. Jerzy Nyga
- Socjologia religii (na III roku 1 godz. tygodniowo przez 2 semestry) ks. dr Eugeniusz Szczotok
- Socjologia parafii (na VI roku 1 godz. tygodniowo przez 2 semestry) ks. dr Eugeniusz Szczotok

Na szczególną uwagę zasługują wykłady monograficzne dotyczące duszpasterstwa specjalnego z zakresu duszpasterstwa głuchoniemych, niepełnosprawnych, niewidomych, duszpasterstwa więźniów, duszpasterstwa trzeźwości, Hospicjum, prowadzone przez księży duszpasterzy specjalistów z poszczególnych dziedzin.

Klerycy WŚSD w Katowicach pogłębiają swoją formację duszpasterską angażując się w pomoc księżom kapelanom pobliskich szpitali, zakładu karnego, odwiedzają osoby chore i starsze wiekiem, podejmując dyżury w przedszkolu opiekuńczym, organizując katechizację dzieci upośledzonych oraz spotkania dla głuchoniemych. Na podkreślenie zasługuje również działalność koła trzeźwościowego i organizowane przez nie kursy.

W czasie wakacji klerycy angażują się w prowadzenie rekolekcji ruchu Światło—Życie, Katolickiej Odnowy Charyzmatycznej, rekolekcji ministranckich i dla Dzieci Maryi. Organizują festiwale twórczości chrześcijańskiej w Ustroniu

Tabela 3

HARMONOGRAM WYKŁADÓW W WYŻSZYM ŚLĄSKIM SEMINARIUM

D: Godz.	Rok I — sala 204	Rok II — sala 213	Rok III — sala 208
P 8.00	Historia zbawienia	Historia Kościoła w Polsce	Socjologia religii
O 9.00	Psychologia ogólna	Historia Kościoła w Polsce	Ćw. z NT I/J. łac. II s. 212
N 10.00	Psychologia ogólna	Metafizyka	Ćw. z NT II/J. łac. I s. 212
I 11.00	Literatura chrześcijańska	Historia filozofii nowoż.	Psychologia rozwojowa
E 12.00	J. fr. 114/ang./niem. 517	Fonetyka	Psychologia rozwojowa
	13.30	Ćw. fon./ang.212/fr. 114	J. niem. gr. I
	14.20	J. niemiecki	J. ang./fr. 114
			J. niem. gr. II
W 8.00	Teologia duchowości	Wstęp do Pisma Św.	Stary Testament
T 9.00	Liturgika	Wstęp do Pisma Św.	Stary Testament
O 10.00		Muzyka	Nowy Testament
R 11.00	Logika/Propedeut. teol.	Etyka	Nowy Testament
E 12.00	Logika/Propedeut. teol.	Język łaciński	Liturgika
K			
	13.30	J. łaciński	
	14.20		
	15.10	Teoria pozn./co 2 tyg.	
	16.00	Teoria pozn./co 2 tyg.	
	16.50		
Ś 8.00		Teoria pozn./co 2 tyg.	Dogm. I/co 4 tyg.
R 9.00	Wstęp do filozofii	Teoria pozn./co 2 tyg.	Dogm. I/co 4 tyg.
O 10.00	Muzyka	Teodycea	Teologia moralna s. 517
D 11.00	Logika/co 2 tyg.	Historia filoz. nowoż.	Teologia moralna s. 517
A 12.00	Logika/co 2 tyg.	Metafizyka	Muzyka
	13.30		
	14.20		
	15.10		Dogm. I/co 4 tyg.
	16.00		Dogm. I/co 4 tyg.
	16.50	Chór	Chór
P 8.00	Śpiew	Śpiew	Śpiew
I 9.00	Język łaciński gr. I	Liturgika	J. łac. I/J. ang. s. 114/ /J. fr. s. 517
A 10.00	Język łaciński gr. II	J. ang./J. franc. s. 517	J. łac. II/J. niem. s. 114
T 11.00	J. ang./J. franc. s. 517/ /J. niem.	J. łac. I/J. grec. II s. 114	Teol. fund./Patrologia
E 12.00	Hist. K-ła Pow./co 2 tyg.	J. łac. II/J. grec. I s. 114	Teol. fund./co 4 tyg.
K			
	13.30	J. niem.	
	15.55	Hist. K-ła Pow./co 2 tyg	Teol. fund./Patrologia
	16.40	Hist. K-ła Pow./co 2 tyg	Teol. fund./co 4 tyg.
S 8.00	Hist. K-ła Pow./co 2 tyg.		Teol. fund./Patologia
O 9.00	Fil. przyrody	Fil. przyrody	Teol. fund./co 4 tyg.
B 10.00	Fil. przyrody	Fil. przyrody	Nowy Testament
O 11.00	Historia filozofii staroż.	Hist. K-ła Powszechn.	Patrol. co 4 tyg./Relig.
A 12.00	Historia filozofii staroż.	Hist. K-ła Powszechn.	Patrol. co 4 tyg./Relig.
	16.00		Misjologia — wykład otwarty

RIUM DUCHOWNYM — ROK AKADEMICKI 1994/95 SEMESTR I

Rok IV — sala 206	Rok V — sala 212	Rok VI — sala 117
Homiletyka		Penitencja
Homiletyka		Socjologia parafii
Teologia moralna		Ćw. homiletyczne
Ćw. z NT I/J. łac. II s. 212		Ćw. homiletyczne
Ćw. z NT II/J. łac. I s. 212		Muzyka
Nowy Testament	Dogmatyka	Kancelaria parafialna
Muzyka	Teologia biblijna	Teologia pastoralna
Stary Testament	Teologia moralna	Teologia pastoralna
Stary Testament	Liturgika	Teologia moralna
Liturgika	Muzyka	Teologia moralna
	Ćw. homiletyczno-fonetyczne	
	Ćw. homiletyczno-fonetyczne	
Dogm. I/co 4 tyg./dogm. II	Teologia moralna	
Dogm. I/co 4 tyg./dogm. II	Teologia moralna	
Katechetyka	Środki społecznego przekazu	
Katechetyka	Dogmatyka	
Teologia pastoralna	Dogmatyka	
	Ćw. katechetyczne w czwartek przed południem	
Dogm. I/co 4 tyg.		
Dogm. I/co 4 tyg.		
Chór	Chór	
Śpiew	Śpiew	Liturgika
Stary Testament	Teologia pastoralna	Sakramentologia
Stary Testament	Katolicka nauka społeczna	Prawo kan./co 2 tyg.
Język łaciński gr. I	Katolicka nauka społeczna	Prawo kan./Współcz. kier.
Język łaciński gr. II	Historia sztuki	Prawo kan./filozoficzne
Prawo kanon./co 2 tyg.		
Prawo kanon./co 2 tyg.		
Prawo kan./Teol. moral.	Teol. ekum./Teol. życia wewnętrznego	Prawo wyznaniowe
Prawo kan./Teol. moral.	Teol. ekum./Teol. życia wewnętrznego	Konserwacja zabytków
Teol. moralna	Prawo kan./3 × w miesiącu	Prawo kan./co 2 tyg.
Nowy Testament	Prawo kan./3 × w miesiącu	Prawo kan./co 2 tyg.
Nowy Testament	Prawo kan./3 × w miesiącu	Prawo kan./co 2 tyg.

dla wszystkich studentów

(Gaude fest). Uczestniczą również w pielgrzymkach i rekolekcjach w Taizé. Po ukończeniu Seminarium kontynuują w większości studia w Punkcie Konsultacyjnym ATK w Katowicach.

Wydaje się sensownym gruntowniejsze przemyślenie programu praktyk duszpasterskich i katechetycznych i ich zsynchronizowanie w programie podstawowych studiów seminaryjnych¹⁹. Studenci roku III lub IV po zakończeniu podstawowej formacji duchowej mogliby pomóc w przygotowaniach i w przeprowadzeniu rekolekcji ewangelizacyjnych w szkołach średnich, a później pod opieką katechety i wykładowcy teologii pastoralnej animować grupę kulkuosobową — owoc rekolekcji ewangelizacyjnych i na niewielkim odcinku realizować to, czego doświadczali w seminarium w zakresie urzeczywistniania Kościoła jako wspólnoty²⁰.

Prawo kanoniczne wykłada się w WSSD w Katowicach na IV, V i VI roku w oparciu o zasady podane w Piśmie Kongregacji Nauczania Katolickiego z dnia 2.04.1975 r. z uwzględnieniem tajemnicy Kościoła ukazanej głębiej na Soborze Watykańskim II. W wyjaśnieniu i interpretacji zasad i przepisów oprócz innych aspektów przekazuje się jak cała organizacja kościelna i karność powinny się zbiegać ze zbawczą wolą Bożą i szukać we wszystkim zbawienia dusz. Wykładowcami prawa kanonicznego w WSSD w Katowicach są:

ks. prof. dr hab. Remigiusz Sobański (IV i VI rok)

o. prof. dr hab. Wenanty Zubert OFM (V rok)

ks. dr Marek Górka (VI rok)

Ciekawą inicjatywą, która wyszła ze strony studentów, są fakultatywne ćwiczenia z psychologii (prowadzi dr Helena Hrapkiewicz od roku 1993/94) 2 godz. tygodniowo oraz ćwiczenia z pedagogiki (prowadzi dr Franciszek Gorzelok od roku 1992/93).

W roku 1993/94 prowadzone były ćwiczenia z literatury pięknej (mgr Lucyna Nawarecka), a w latach 1990/1993 zajęcia z zakresu kultury rosyjskiej (mgr Ewelina Jańczyk).

Studenci obok lektoratu języka łacińskiego i wspomnianych już lektoratów z języka greckiego i hebrajskiego wybierają jeden z trzech lektoratów języka nowożytnego, tj. angielski, francuski lub niemiecki. Mogą też fakultatywnie uczęszczać na lektorat z języka włoskiego. Szczegółowy plan wykładów przedstawia tabela 3. Studenci począwszy od roku III uczęszczają na seminaRIA naukowe, na których piszą prace magisterskie przedstawiane i broniące na PAT w Krakowie²¹.

¹⁹ Por. Plan hospitacji i ćwiczeń z katechezy dla roku V

1. W miesiącu wrześniu w miejscu zamieszkania klerycy uczestniczą w czterech katechezach w szkole podstawowej (dwie w klasach młodszych, dwie w klasach starszych), oraz sporządzają z odbytych hospitacji stosowne protokoły. Ponadto sami w obecności katechety prowadzą dwie katechezy, z których oddają konspekt i opinię katechety.
2. Podobnie w czasie trwania roku akademickiego na terenie Katowic wykorzystują czas wolny w poniedziałki i czwartki lub przeznaczając na to okres ferii, w miejscu zamieszkania odbywają sześć godzin hospitacji w szkołach ponadpodstawowych (trzy w SZS, trzy w średnich z maturą) i składają krótkie sprawozdanie.
3. W ramach ćwiczeń katechetycznych z wydzieloną grupą uczestniczą w hospitowaniu dziewięciu katechez, prowadzonych w klasach szkoły podstawowej i następnie biorą aktywny udział w ich omówieniu pod kierunkiem prowadzącego te zajęcia.
4. W obecności wykładowców i kolegów klerycy przeprowadzają jednak katechezę ćwiczebną w klasie szkoły podstawowej. Przy czym jest możliwe a nawet wskazane, aby o ile to nie koliduje z innymi obowiązkami, uczynili to już wcześniej w wyznaczonej klasie pod kierunkiem katechety.

²⁰ Na podstawie relacji ks. dr Tadeusza Czakańskiego z dn. 6 IV 1992 r. z okazji Wizytacji Apostolskiej w WSSD, w: Archiwum Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach, B 3b: Rada Profesorska 1992.

²¹ Uwagi dotyczące pisania prac magisterskich w WSSD w Katowicach

Pracę magisterską pisze się pod kierunkiem promotora na wybranym seminarium naukowym, które obowiązuje w wymiarze 1 godziny tygodniowo wszystkich studentów

Seminaria naukowe w Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym w roku akademickim 1994/95

1. Ks. dr hab. Mieczysław Bombik	— metodologia, logika, teoria poznania
2. Ks. dr Stefan Cichy	— liturgika
3. Ks. dr Marcei Cogiel	— katechetyka
4. Ks. dr Jerzy Cuda	— teologia fundamentalna
5. Ks. dr Tadeusz Czakański	— teologia pastoralna
6. Ks. dr Antoni Dreja	— Stary Testament, jęz. hebrajski
7. Ks. dr hab. Jan Górski	— misjologia, ekumenizm, teologia religii
8. Ks. dr Franciszek Gruszka	— metafizyka, filozofia religii, historia filozofii
9. Ks. prof. dr hab. Bernard Hałaczek	— antropologia, filozofia przyrody
10. Ks. dr Michał Kaszowski	— teologia dogmatyczna
11. Ks. dr Józef Kiedos	— historia Kościoła Powszechnego w Polsce i na Śląsku
12. Ks. dr Józef Kozyra	— Nowy Testament
13. Ks. dr Józef Krętosz	— historia Kościoła Powszechnego w Polsce i na Śląsku
14. Ks. dr Henryk Krzysteczko	— psychologia
15. Ks. dr hab. Jerzy Myszor	— historia Kościoła na Śląsku
16. Ks. prof. dr hab. Wincenty Myszor	— patrologia
17. Ks. prof. dr hab. Stanisław Pisarek	— Nowy Testament, teologia biblijna
18. Ks. dr Antoni Reginek	— muzyka kościelna
19. Ks. dr Grzegorz Stephan	— teologia moralna
20. Ks. dr Andrzej Suchoń	— teologia moralna i teologia duchowości
21. Ks. dr hab. Janusz Wycisło	— katolicka nauka społeczna
22. Ks. bp dr Janusz Zimniak	— pedagogika
23. O. prof. dr hab. Wenantjusz Zubert	— prawo kanoniczne

III—V roku studiów. Na końcu każdego semestru uczestnicy seminarium otrzymują zaliczenie na warunkach ustalonych przez profesora. Należy wziąć pod uwagę następujące zalecenia:

Rok III

I semestr: studenci poprzez duktora zgłaszają kierownikowi studiów do dnia 30 października swój udział w wybranym seminarium naukowym.

II semestr: wybór problematyki tematu pracy magisterskiej.

Rok IV

I semestr: zgłoszenie w formie podania tematu pracy magisterskiej kierownikowi studiów do dnia 15 grudnia celem zatwierdzenia przez Radę Profesorską. Na sesji zimowej Rady Profesorskiej odbywa się dyskusja nad propozycjami tematów prac magisterskich.

II semestr: należy przedstawić plan pracy i materiały, z których student korzysta oraz część bibliografii. Na sesji letniej Rady Profesorskiej następuje ostateczne zatwierdzenie tematów prac magisterskich.

Rok V

I semestr: przedstawienie promotorowi co najmniej jednego rozdziału pracy.

II semestr: studenci powinni ukończyć pierwszą redakcję pracy magisterskiej (dyplomowej) przed rozpoczęciem sesji letniej na V roku studiów. Stanowi to podstawę do uzyskania zaliczenia seminarium naukowego i rozpoczęcia ostatniego roku studiów.

Rok VI

Gotową pracę magisterską w trzech egzemplarzach (dyplomową w 1 egzemplarzu) oddają studenci VI roku najpóźniej do dnia 15 grudnia.

UWAGI:

1. Studenci III roku zgłaszają swój udział w wybranym seminarium poprzez doktora Kierownikowi Studiów do dnia 30 października br.
2. Seminarium naukowe obowiązuje w wymiarze 1 godziny tygodniowo wszystkich studentów III—V roku studiów. Na końcu każdego semestru uczestnicy seminarium otrzymują zaliczenie na warunkach ustalonych przez profesora.
3. Temat pracy winien być ustalony w czasie trzeciego semestru uczęszczania na dane seminarium (rok IV studiów) i zgłoszony Kierownikowi Studiów do dnia 17.12.1994 r. dla zatwierdzenia przez Radę Profesorską.
4. Studenci powinni ukończyć pierwszą redakcję pracy magisterskiej (dyplomowej) przed rozpoczęciem sesji letniej na V roku studiów. Stanowi to podstawę do uzyskania zaliczenia seminarium naukowego i rozpoczęcia ostatniego roku studiów.
5. Gotowe prace magisterskie w 3 egzemplarzach (dyplomową w 1 egzemplarzu) oddają studenci VI roku do 15 grudnia.

VI. SYMPOZJA NAUKOWE

Znaczącymi wydarzeniami w WSSD związanymi z formacją intelektualną alumnów są organizowane jedno- lub kilkudniowe sympozja naukowe i tak: jedno już tradycyjnie co roku w ramach inauguracji nowego roku akademickiego, inne związane z ważniejszymi rocznicami i wydarzeniami w życiu Kościoła Powszechnego i lokalnego.

Na początku roku akademickiego 1980/81 — pierwszego po przeniesieniu Seminarium z Krakowa do Katowic, wykład inauguracyjny pt.: „W stronę etyki ekologicznej” wygłosił ks. dr Jan Grzesica.

29 maja 1981 r. ks. dr Helmut Holzapfel z Würzburga wygłosił wykład na temat: „Polska i Skandynawia wczoraj i dziś”. Także w maju tegoż roku przybył do seminarium prof. Czesław Strzeszewski (KUL) z odczytem poświęconym 90. rocznicy ogłoszenia encykliki Leona XIII *Rerum novarum*.

W roku akademickim 1981/82 miało miejsce w dniu 25 i 26 września sympozjum naukowe na temat: „Kultura chrześcijańska na Śląsku”. W następnym roku akademickim 1982/83 w czasie sympozjum naukowego kontynuowano tę samą tematykę. Sympozjum trwało jeden dzień (25.09).

Sympozjum naukowe w roku akademickim 1983/84 w dniach 27 i 28 września było poświęcone nowemu Kodeksowi Prawa Kanonicznego. Wykłady wygłosili: ks. dr Zdzisław Wajzner, ks. prof. Jerzy Grzywacz, ks. dr Stanisław Bista, ks. mgr Paweł Buchta.

Rok akademicki 1984/85 rozpoczęto sympozjum naukowym dotyczącym sztuki sakralnej pt.: „Sacrum i sztuka”²².

Wykłady wygłosili:

Prof. Janusz Bogucki — Sacrum i sztuka;

Ks. dyr. Andrzej Przekaziński — Rola muzeum diecezjalnego w życiu kulturalnym i religijnym diecezji;

dr Antoni Moniuszko — Funkcja sztuki w Kościele;

inż. architekt Nina Smolarz — „Znak +”;

Ks. dr Stanisław Makarewicz — Święty Kazimierz w ikonografii, stan badań;

doc. dr hab. Ewa Chojnecka — Dzieje sztuki sakralnej Górnego Śląska w aspekcie współczesnych badań. Zagadnienie wartości artystycznych, treści ideowych oraz funkcji.

mgr Helena Król — Zbiory Muzeum Diecezjalnego w Katowicach, ich wartość historyczna i artystyczna.

²² Materiały z tego sympozjum ukazały się w periodyku wydawanym przez kleryków WSSD w Katowicach: *Initium* 2/27(XVII), Katowice 1984/85.

Symposium trwało w dniach 24—26 września 1984 roku i połączone było z możliwością zwiedzenia Muzeum Diecezjalnego w Katowicach pod kierunkiem pracowników naukowych tegoż Muzeum.

W roku 1985 przypadała 60. rocznica istnienia Diecezji Katowickiej. Z tej okazji symposium naukowe przygotowali sami klerycy. Odkondu się ono dnia 18 kwietnia 1985 roku, a w skład programu weszły następujące prelekcje:

- alumn Janusz Cibis — Problemy społeczne w listach pasterskich ks. bpa Ordynariusza Herberta Bednorza;
- alumn Grzegorz Kusze — Śląski Sakrosong.

W kolejnym roku akademickim 1985/86 przypadała ważna dla całego Kościoła 20. rocznica zakończenia Soboru Watykańskiego II. W symposium poświęconym temu wydarzeniu referaty wygłosili:

- Bp Ordynariusz dr Herbert Bednorz — Wydarzenia Soboru, jego obrady i ich owoce w refleksjach uczestnika,
- Ks. doc. dr hab. Jerzy Chmiel — Biblistyka katolicka po Soborze Watykańskim II,
- Ks. prof. dr hab. Stanisław Nagy — Kościół w refleksji soborowej i posoborowej teologii,
- O. prof. dr hab. Celestyn Napiórkowski wygłosił dwa referaty:
Dekret o ekumenizmie 20 lat po Soborze,
Mariologia po Soborze Watykańskim II.

Było to dwudniowe symposium trwające w dniach 24—25 września 1985 roku. Przewodniczył ks. rektor dr Stefan Cichy.

Symposium naukowe na rozpoczęcie następnego roku akademickiego 1986/87 w dniach 25—26 września postanowiono poświęcić problematyce alkoholizmu i duszpasterstwa trzeźwościowego. Zorganizowania podjął się wicerektor, ks. dr Franciszek Gruszka. Z wykładami zaproszono następujące osoby:

- mgr Antoni Bielewicz — Alkoholizm jako sposób radzenia sobie z rzeczywistością — perspektywa władzy;
- dr Jan Zienkowski — Choroba alkoholowa i jej społeczne następstwa w świetle współczesnej wiedzy i praktyki lekarskiej;
- dr Jan Falewicz — Prognozy alkoholowe na najbliższe dziesięciolecie;
- ks. Władysław Kondratowicz — Problem alkoholizmu w życiu i działalności duszpasterskiej kapłana;
- ks. Piotr Płonka — Duszpasterstwo trzeźwościowe w diecezji katowickiej — stan obecny i zadania.

Organizatorem kolejnych czterech po sobie następujących sympozjów był również wicerektor, ks. dr Franciszek Gruszka pełniący funkcję Kierownika Studiów.

W roku akademickim 1987/88 tematyka symposium naukowego nawiązywała do wielkiego wydarzenia, jakim był dla Kościoła w Polsce II Kongres Eucharystyczny. Symposium odbyło się w dniach 25—26 września 1987 roku pod hasłem: „Eucharystia darem i zadaniem”²³.

Referaty przygotowali:

- O. prof. dr hab. Augustyn Jankowski — Eucharystia nową Paschą,
- Ks. doc. dr hab. Stanisław Czerwik — Eucharystia objawia i buduje Kościół — niedzielne sprawowanie Eucharystii;
- dr Bohdan Pocięj — Eucharystia w muzyce;
- red. Wojciech Skrodzki — Eucharystia w sztuce;
- Ks. prof. dr hab. Romuald Rak — Nasza wiara i pobożność eucharystyczna dzisiaj.

Dnia 17 października 1987 r. w auli seminaryjnej miał miejsce wykład gościnny ks. prof. Alberta Fuchsa z Linz na temat: „Die Verklärungserzählung des Markus — Evangelium in der Sicht moderner Exegese”, a 22 października przybył do

²³ Materiały z tego symposium ukazały się w: *Initium* 1(XX), Katowice 1988.

Seminarium założyciel i obecny dyrektor Human Life International w USA, ojciec Paul Marx OSB i wygłosił wykład pt. „Rola księdza w obronie życia poczętych dzieci”.

Symposium naukowe inaugurujące rok akademicki 1988/89 odbyło się w dniach 24—26 września na temat: „Niektóre aspekty odpowiedzialności człowieka”. Swoje referaty przedłożyli:

- ks. Tadeusz Sikorski — Odpowiedzialność w perspektywie moralności chrześcijańskiej;
- doc. dr hab. Teresa Kukołowicz — Wychowanie do odpowiedzialności — rola Kościoła;
- o. doc. dr hab. Antoni Jozafat Nowak OFM — Kapłan — człowiek miłości;
- ks. dr Jan Grzesica — Odpowiedzialność człowieka za naturalne środowisko;
- ks. prof. dr hab. Tadeusz Ślipko SJ — Osoba ludzka a odpowiedzialność moralna.

Program kolejnego sympozjum naukowego w dniach 26—27 września, na rozpoczęcie roku akademickiego 1989/90 nosił tytuł: „Społeczeństwo i Kościół na Górnym Śląsku — wczoraj i dziś”. Zawierał on następujące referaty:

- ks. dr Janusz Wycisło — Problematyka społeczno-narodowa na Górnym Śląsku w XIX w.;
- red. Andrzej Grajewski — Okoliczności powrotu Górnego Śląska do odrodzonego państwa polskiego;
- doc. dr hab. Florian Kuźnik — Sytuacja społeczno-gospodarcza Górnego Śląska — stan obecny i perspektywy;
- ks. dr Benedykt Woźnica — Tożsamość Górnego Śląska — dziedzictwo i zadania Kościoła lokalnego.
- inż. arch. Wojciech Czech — Rodowody kultury górnośląskiej.

W dniu 11 listopada 1989 r. dr Johannes Enichlmayr z Austrii przebywający gościnnie w Seminarium wygłosił wykład pod tytułem: „Die Neu — evangelisierung der Ehe und Familie”.

Jednym z najbardziej dyskutowanych zagadnień współczesnego Kościoła jest zjawisko „Nowej ewangelizacji”. Temu problemowi poświęcone było sympozjum naukowe, które miało miejsce w dniach 25—26 września 1990 r. W programie sympozjum znalazły się następujące wykłady:

- ks. prof. dr hab. Wacław Świerżawski — Potrzeba nowej ewangelizacji;
- ks. prof. dr hab. Jan Krucina — Ruchy religijne i sekty — wyzwanie Kościoła;
- red. Stefan Wilkanowicz — Społeczna wiarygodność Ewangelii — praca — kultura — życie publiczne;
- prof. dr hab. Wiesław Chrzanowski — Rola Stowarzyszeń Katolickich;
- o. prof. dr Jan Chrapek CSMA — Groźba i dobrodziejstwo środków społecznego przekazu.

Rok akademicki 1991/92 zapoczątkowało sympozjum naukowe na temat: „100-lecie encykliki Rerum novarum”, trwające w dniach 24—25 września. Wykłady wówczas wygłosili:

- ks. prof. dr hab. Helmut Juros — Katolicka nauka społeczna — teoria czy ideologia;
- ks. dr Piotr Jarecki — Niektóre elementy relektury Rerum novarum;
- prof. dr hab. Jerzy Ozdowski — Katolicko-społeczne zasady upowszechniania własności;
- bp dr Damian Zimoń — Wielka karta społecznej nauki Kościoła;
- ks. dr Janusz Wycisło — Rozwój katolicyzmu społecznego od Rerum novarum do Centesimus annus.

W roku 1992 przypadała 50 rocznica męczeńskiej śmierci ks. dra Emila Szramka. Tej postaci poświęcona została sesja naukowa, która odbyła się dnia 16 stycznia 1992 r. w auli WSSD w Katowicach. W ramach sesji referaty zaprezentowali:

- bp dr Damian Zimoń — Duchowa sylwetka ks. Emila Szramka;
- ks. dr Jerzy Myszor — Dlaczego zginął ks. Emil Szramek?;

- prof. dr hab. Dorota Simonides — Wkład ks. Emila Szramka w folklorystykę;
- dr Wanda Musialik — Powołany do budzenia świadomości;
- ks. dr Jerzy Pawlik — Ksiądz Emil Szramek — inspirator rozwoju kultury w województwie śląskim;
- mgr Halina Kowalczyk — Uwagi nad strukturą metodologiczną warsztatu historycznego ks. dra Emila Szramka.

W roku 1992 dnia 29 marca Ojciec Święty Jan Paweł II podpisał adhortację apostolską o formacji kapłańskiej *Pastores dabo vobis*, która jest owocem Synodu Biskupów z roku 1990. Ten dokument niezwyklej wagi stał się przedmiotem analizy sympozjum naukowego otwierającego kolejny rok akademicki 1992/93 w WSSD. Z inspiracji Abpa Damiana Zimonia sympozjum zostało przygotowane przez członków Zarządu WSSD w Katowicach. Omówione zostały następujące zagadnienia:

- ks. lic. teol. Jan Podsiadło — Formacja kapłańska wobec wezwań schyłku drugiego tysiąclecia;
- abp dr Damian Zimoń — Wyższe Seminarium jako wspólnota formacyjna;
- ks. dr Jacek Wojciech — Natura i misja kapłaństwa służebnego;
- ks. dr Edward Poloczek i ks. dr Antoni Reginek — Życie duchowe kapłana;
- ks. dr Tadeusz Czakański — Wymiary formacji kapłańskiej;
- ks. lic. teol. Eugeniusz Kurpas — Powołanie kapłańskie w duszpasterstwie Kościoła.

Rok akademicki 1993/94 niósł kolejną ważną rocznicę w życiu Kościoła, a mianowicie 25-lecie ogłoszenia encykliki Pawła VI *Humanae vitae*. W sympozjum naukowym zorganizowanym z tej okazji w dniach 24–25 września 1993 roku zaprezentowano następujące referaty:

- o. dr hab. Władysław Skrzydlewski OP — Znaczenie i aktualność encykliki *Humanae vitae*;
- ks. dr Grzegorz Stephan — Podstawy antropologiczno-etyczne naturalnej regulacji poczęć;
- ks. dr hab. Wacław Gubała — Teologiczne podstawy odpowiedzialnego rodzicielstwa;
- doc. dr hab. med. Włodzimierz Fijałkowski — Wymogi *Humanae vitae* w perspektywie ekologii zintegrowanej;
- bp dr Gerard Bernacki — *Humanae vitae* jako wyraz integralnej koncepcji człowieka i miłości pochodzącej od Boga;
- dr hab. Dorota Biela — Psychologiczne aspekty naturalnego planowania rodziny;
- dr Stanisław Mielimaka — Wychowanie do miłości małżeńskiej i rodzicielskiej;
- dr Edward Winkler — Prezentacja grupy „Troska o życie”.

Sympozjum zorganizował ks. dr Tadeusz Czakański, następca ks. dra Franciszka Gruszki na stanowisku kierownika studiów w WSSD w Katowicach. Na kolejny rok akademicki 1994/95 przygotowywane jest sympozjum naukowe na temat „Wolność i jej granice u progu III Tysiąclecia”.

VII. SEKCJA POLSKIEGO TOWARZYSTWA TEOLOGICZNEGO W KATOWICACH

Dnia 1.10.1979 r. zwrócono Diecezji Katowickiej gmach byłego Niższego Seminarium Duchownego w Katowicach. W 1980 r. nastąpiło przeniesienie do tego gmachu Seminarium z Krakowa do Katowic. Mimo trwających prac adaptacyjnych WSSD rozpoczęło działalność dnia 3.11.1980 r. Rektor WSSD w Katowicach, ks. dr Stefan Cichy, w Piśmie (nr 330/B-5/81) z dnia 5 lutego 1981 r. zwrócił się do Zarządu Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie o rozpatrzenie możliwości powołania oddziału PTT w Katowicach, które działałoby przy WSSD gromadząc profesorów i alumnów. Zarząd PTT w Krakowie na

swoim zebraniu w dniu 13 marca 1981 r. zapoznał się z treścią listu ks. Rektora i postanowił powołać nie oddział lecz sekcję PTT w Katowicach i kierownictwo tej sekcji powierzył ks. rektorowi dr Stefanowi Cichemu.

Już dnia 27.11.1981 r. odbyło się pierwsze zebranie sekcji PTT w Katowicach, na którym wykład wygłosił ks. doc. dr hab. Joachim Kondziela (KUL) na temat: „Demokracja pracownicza w świetle encykliki Laborem exercens Jana Pawła II”.

Pierwszymi członkami sekcji PTT w Katowicach zostali: ks. dr Marian Balwierz, ks. dr Stanisław Bista, ks. dr Stefan Cichy, ks. dr Jerzy Cuda, ks. dr Antoni Dreja, ks. dr Jan Grzesica, ks. dr Józef Krętosz, ks. dr hab. Wincenty Myszor, ks. dr Stanisław Pisarek, ks. dr Czesław Podleski, ks. dr Franciszek Szulc, ks. dr Benedykt Woźnica, ks. dr Damian Zimoń. Na zebraniu Zarządu PTT w Katowicach w dniu 12.02.1982 r. ustalono, że w stanie wojennym nie będzie ani Walnego Zebrania PTT, ani zebrań poszczególnych sekcji. Po ustaniu stanu wojennego w 1983 r. wznowiono posiedzenia sekcji.

Kalendarium spotkań

Rok 1983

23 marca	— Ks. dr Stefan Cichy — Liturgia Godzin jako znak modlącego się Kościoła. Zarys teologii Liturgii Godzin.
22 kwietnia	— Ks. prof. dr hab. Remigiusz Sobański — Prawnoteologiczne uwagi o nowym Kodeksie Prawa Kanonicznego.
18 maja	— Ks. dr Jerzy Cuda — Chrześcijaństwo: synteza trzech doświadczeń (pytanie o sens życia, odpowiedź objawiona, życie społeczne).
17 października	— O. prof. dr hab. Augustyn Jankowski OSB — Z pneumatologii biblijnej dla duszpasterstwa.
18 listopada	— Nadzwyczajne zebranie, w którym brali udział członkowie KIK-u w Katowicach, Ks. dr Stanisław Bista — Z kręgu problematyki nowego Kodeksu Prawa Kanonicznego.

Rok 1984

16 stycznia	— Ks. dr Marian Balwierz — Duchowość misyjna jako istotny element osobowości współczesnego ewangelizatora.
14 lutego	— Ks. prof. dr hab. Bolesław Kumor — Prymasostwo polskie od XV wieku.
7 maja	— O. prof. hab. Józef Glinka SVD — Sytuacja Kościoła w Indonezji ze szczególnym uwzględnieniem formacji kleru.
22 października	— Ks. dr Jerzy Myszor — Katolickie Stowarzyszenie Robotnicze na Górnym Śląsku na przełomie XIX i XX wieku.
19 listopada	— Ks. red. Stanisław Tkocz — Gość Niedzielny na tle prasy katolickiej w Polsce.

W roku 1984 sekcja liczy 23 członków zwyczajnych, a jej pracami kieruje nadal ks. dr Stefan Cichy. Nowym sekretarzem sekcji został ks. lic. Tadeusz Nowok.

Rok 1985

20 maja	— Ks. dr Jerzy Myszor — Miejsce Jasnej Góry w pobożności ludu górnośląskiego w XIX i na początku XX wieku.
16 kwietnia	— Ks. doc. dr hab. Romuald Rak — Kobieta — partnerką w Kościele. Sprawozdanie z Wiedeńskich Dni Pastoralnych 1984.
24 kwietnia	— Ks. mgr Janusz Wycisło — Czasopismo „Praca” i propagowany w nim model robotnika chrześcijańskiego.
8 maja	— Ks. prof. dr hab. Bolesław Kumor — Podstawy historyczne kultu Najśw. Maryi Panny w Polsce.

- 20 listopada — Ks. dr Stefan Cichy — Idee przewodnie odnowy liturgicznej Soboru Watykańskiego II.

Rok 1986

- 18 kwiecień — Ks. bp dr Herbert Bednorz — Niemiecki Katechizm dla dorosłych w świetle krytyki.
 24 kwiecień — Ks. doc. dr hab. Wincenty Myszor — Chrześcijanizm wobec zagadnień politycznych i społecznych w III i IV w.
 12 listopad — Ks. mgr Andrzej Wolny — Kult Miłosierdzia Bożego a Eucharystia.
 1 grudnia — Ks. mgr Kazimierz Wolny — Religijno-społeczny aspekt kultu św. Barbary.

Rok 1987

- 8 kwiecień — Ks. dr hab. Stefan Koperek CR — Polskie Kongresy Eucharystyczne.
 19 październik — Ks. dr Jerzy Pawlik — Pielgrzymki piesze do Santiago de Compostela i obecne w Polsce jako element integrujący w Europie.

Rok 1988

- 16 listopad — Ks. dr Stefan Cichy — Realizacja posoborowej odnowy liturgicznej w czasie 10-lecia pontyfikatu Jana Pawła II.
 7 grudnia — Ks. dr Antoni Dreja — Krytyczne wydania Pisma Św. w językach oryginalnych.
 12 grudnia — Ks. dr Janusz Wycisło — Pojęcie i znaczenie struktur grzechu w encyklice Jana Pawła II „*Sollicitudo rei socialis*”.

Rok 1989

- 17 kwiecień — Ks. doc. dr hab. Stanisław Pisarek — Funkcje atlasów biblijnych w studiowaniu Biblii.
 9 maja — Ks. dr Józef Kozyra — Pielgrzymki w Biblii.
 25 październik — Ks. dr Antoni Dreja — Refleksje z Kongresu Międzynarodowej Organizacji Studiów nad Starym Testamentem w Louvain.
 20 listopada — Ks. dr Jerzy Pawlik — Wybrane problemy Kościoła katolickiego na terenie Związku Radzieckiego wczoraj i dziś.

Rok 1990

Na zebraniu PTT w Krakowie w dniu 6 marca 1990 r. na wniosek rektora WSSD, ks. dra Stefana Cichego, nowym kierownikiem Sekcji PTT w Katowicach został ks. dr Antoni Reginek, Sekretarzem Sekcji PTT został ks. lic. Marek Drogosz.

- 13 listopada — Ks. doc. dr hab. Stanisław Pisarek — Amerykańskie inicjatywy w sprawie dialogu chrześcijan z Żydami z okazji 25-lecia „*Nostra aetate*” (28.10.1965—28.10.1990).

Rok 1991

- 6 maja — Ks. dr Stefan Cichy — Odnowa hymnów Liturgii Godzin po Soborze Watykańskim II.
 21 maja — Ks. dr Janusz Wycisło — Katolicyzm społeczny na Górnym Śląsku w dobie „*Rerum novarum*”.

Rok 1992

- 23 marca — Ks. dr Jan Górski — Określenie misji w „*Redemptoris missio*”.

Rok 1993

- 1 czerwca — Ks. dr Antoni Reginek — Ks. Antoni Hlond-Chlondowski, rys życia i twórczości; Wspomnienie z okazji 30. rocznicy śmierci.
- 7 grudnia — Ks. dr Józef Kozyra — Ks. Józef Jelito jako biblista.

Rok 1994

- 17 października — Ks. prof. dr hab. Stanisław Pisarek — Biskup Teofil Bromboszcz (1886—1937) jako biblista.

VIII. BIBLIOTEKA WSSD

Podstawowym narzędziem pracy naukowej wykładowców i studentów jest biblioteka. W roku 1980 po przeniesieniu Seminarium w Krakowa do Katowic połączono bibliotekę kurialną z biblioteką seminaryjną w jedną całość mieszczącą się w gmachu Seminarium Duchownego w Katowicach.

Biblioteka WSSD posiada oprócz magazynów i pracowni biblioteki 3 czytelnie obsługiwane przez dyżurujących alumnów:

- a) czytelnię tzw. naukową z encyklopediami, słownikami, podręcznikami i zasadniczymi dziełami z poszczególnych dziedzin wiedzy,
- b) czytelnię czasopisma z aktualnie abonowanymi czasopismami polskimi i zagranicznymi,
- c) czytelnię dla studentów instytutów studiów kościelnych i uczelni świeckich do korzystania ze zbiorów bibliotecznych na miejscu.

Biblioteka WSSD w Katowicach posiada system komputerowy obsługujący biblioteczny katalog (pięć terminali sieci novell). Katalog jest tworzony w oparciu o oprogramowanie MAK opracowane przez Bibliotekę Narodową. Biblioteka WSSD jest członkiem Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES.

Księgozbiór bibliotek liczy 80.000 woluminów.

Prenumerata czasopism obejmuje 120 tytułów polskich i 80 zagranicznych.

Dyrektorami biblioteki w latach 1980—1994 byli:

- ks. dr Józef Kiedos
- ks. prof. dr hab. Stanisław Pisarek
- ks. dr Franciszek Gruszka
- ks. dr Tadeusz Czakański

Pracą w bibliotece kierowały siostry ze Zgromadzenia Sióstr Elżbietanek: s. Carissima, s. Avelina, s. Euzebia i s. Salomea.

Starodruki w bibliotece Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego

Kolekcja starych druków (książek wydanych do 31.12.1800 r.) liczy ponad 500 dzieł. Różnaita jest ich proveniencja. Pochodzą one ze zbiorów prywatnych księży, świeckich, parafii. Na kartach tych książek widoczne są podpisy osób ważnych dla historii regionu: ks. Emila Szramka, ks. Jana Kudery, ks. Adolfa Hytrka, ks. Jana Sikory, biskupa Arkadiusza Lisieckiego, Konstantego Prusa. Znalazły się tu książki z Miedźnej, Tarnowskich Gór, Mikołowa, Pszczyny; ze zbiorów klasztorów jezuitów, karmelitów bosych, pijarów, reformatów w różnych miastach. Ocalały tu woluminy Biblioteki Teologów Wrocławskich w Ołomuńcu i Widnawie (zbiory te wcielono do Biblioteki Dziedzictwa bł. Jana Sarkandra w Cieszynie i były całkowicie zniszczone przez hitlerowców).

Ilościowo przeważają druki wieku XVIII. Dominuje język łaciński, choć znacząca się i język niemiecki, francuski, polski, włoski, grecki, hebrajski.

Tematyka jest typowo religijna: wydania Biblii (w tym też dwa w tłumaczeniu M. Lutra), komentarzy, konkordancje, pisma Ojców Kościoła i wybitnych teologów, *Corpus Iuris Canonici* — wraz z komentarzami, dokumenty Soboru Trydenckiego

i katechizm, mszały, rytuały, kazania. Ale też są tu wydania utworów literatury pięknej, dzieła historyczne, gramatyki, słowniki. Zaznaczyć należy, że prawie nie ma dubletów.

Wśród najcenniejszych pozycji tego zbioru wymienić należy trzy inkunabuły (druki wydane przed końcem roku 1500). Są to:

- Antoninus Florentinus: *Summa theologica*. Pars III. Venezia, Leonard Wild, 1480 (4 egzemplarze w Polsce) IBP 419
- Meffret: *Sermones de tempore et de sanctis, sive Hortulus Reginae*. Pars I—III. Nurnberg, Antoni Koberger, 1487 (5 egzemplarzy w Polsce) IBP 3685
- *De imitatione Christi*. — Ioannes Gerson: *De meditatione cordis*. Augsburg, Erhard Ratdolt, 1488 (18 egzemplarzy w Polsce) IBP 3036

Prawdopodobnie inkunabułem bądź wczesnym drukiem XVI-wiecznym jest *Summa theologiae* Tomasza z Akwinu (Pars I—II) — brakuje miejsca i roku wydania.

Najcenniejszymi książkami XVI wieku są między innymi:

- *Opuscula Sancti Bernardini* (Spira 1501)
 - *Biblia... cum... glosa... et expositione Nicolai de Lyra...* (Strasburg 1501) Pars I, II, III, V
 - *Opuscula Augustini Aurelii* (Basilea 1506)
 - *Summa Angelica de casibus conscientiae Angeli de Clavasio* (Strasburg 1515)
- Europę reprezentują druki rozmaitych miast i oficyn — Plantina, Henricpet-riego, Frobenia i innych.

Polskich autorów dzieła są także obecne. Wymienić można dzieła Hozjusza, Piotra Skargi (Roczne dzieje kościelne oraz Żywoty Świętych, Kraków 1603), Jana Długosza (*Historia Polonica*, Dobromili 1615), Biblię w przekładzie Jana Leopolda (Kraków 1577) oraz Jakuba Wujka (Kraków 1599), Uchwały Synodu Piotrkowskiego (Kraków 1761). Książki te pochodzą z najważniejszych drukarni polskich: Łazarzowej, Scharffenbergera, Loba, Petrycego, Piotrkowczyka, Wolraba, Akademii Lubrańskiej, Korna.

Na uwagę zasługują jeszcze:

- *Polnische Grammatik* Johanna Monety współopracowane z *Polnisch — Deutsches Lexicon* Daniela Vogla (obie pozycje wydane przez Korna we Wrocławiu w roku 1786)
- *Lyriconum Libri IV* Macieja Kazimierza Sarbiewskiego, wydane w 1646 r. w oficynie Plantina w Antwerpii
- *Index Librorum Prohibitorum... Pra Catholicis Hispaniarum* z roku 1667, opublikowany w Madrycie.

Stan zachowania starych druków jest rozmaity, w zależności od ich wcześniejszych losów. Niektóre są w lepszym stanie, niektóre w bardzo złym (także inkunabuły!), wymagającym konserwacji. Widoczne są ślady pleśni, zniszczenia dokonane przez insekty. Na szczęście ten sposób niszczenia na razie nie postępuje. Warunki przechowywania są w miarę dobre, choć przydałoby się lepsze zabezpieczenie pomieszczenia, kontrola wilgotności i temperatury.

IX. POWIELARNIA I INTROLIGATORNIA

Obok biblioteki, a raczej w ścisłej współpracy z nią działają w WSSD w Katowicach dwie bardzo pożyteczne instytucje, tj. powielarnia i introligatornia. Trudno sobie wyobrazić działalność biblioteki bez dobrze zorganizowanej introligatornii. Szereg pozycji książkowych — i tych ze zbioru podstawowego, i tych, które wzbogacają księgozbiór jako dary — wymaga zabezpieczenia i renowacji dokonywanej w introligatorni.

Podstawowym jednak zadaniem introligatorni jest oprawa roczników czasopism krajowych i zagranicznych, które biblioteka prenumeruje lub otrzymuje w postaci darowizny w ilości około 200 tytułów. Pracami introligatorni i powielarni

kierują dwie panie: Agata Cicha i Halina Botorkowa. Pani Cicha objęła pracę po śmierci Henryka Cichego, który w latach 1983—1986 był odpowiedzialny za powielarnię.

Powielarnia prowadziła swą działalność w latach 1982—1990. Był to okres szczególnych trudności na rynku wydawniczym. Prace poligraficzne wykonywane były na Geha — Büro Offset Drucker. W książce wykonywanych prac odnotowano 824 wydrukowanych pozycji. Wiele z nich to formularze ankiet do prac badawczych, zaproszenia, powiadomienia, teksty pieśni, zaświadczenia, ale również i skrypty, konferencje, materiały pomocnicze do ćwiczeń i wykładów. Podajemy wykaz jedynie ważniejszych pozycji:

Rok 1983

1. Zarys filozofii religii (150 egz.)
2. Ks. M. Kaszowski, Bóg nawiązujący zbawczy dialog (2000 egz.)
3. Ks. M. Kaszowski, Człowiek stworzony (100 egz.)
4. Ks. M. Kaszowski, Polepszenie pracy w grupach (1000 egz.)
5. Psychologia rozwojowa (?egz.)
6. Ks. M. Kaszowski, Człowiek istota powołana (1000 egz.)
7. Misje (340 egz.)
8. Materiały z patrologii (wypisy) (100 egz.)
9. Ks. M. Kaszowski, Jezus Chrystus Zbawiciel (1000 egz.)

Rok 1984

10. Zbawcze oddziaływanie zmartwychwstałego Chrystusa poprzez sakramenty św. (1000 egz.)
11. Ks. T. Pawluk, Ważniejsze zmiany w małżeńskim prawie kościelnym (70 egz.)
12. Ks. M. Kaszowski, Sakrament nawrócenia (1000 egz.)
13. Ks. M. Kaszowski, Sakrament małżeństwa (1000 egz.)
14. Adhortacja: Evangelii nuntianti (500 egz.)
15. Wewnętrzny zarząd Kościołów partykularnych (40 egz.)
16. Ks. S. Bista, Rady Diecezjalne w służbie wspólnoty (40 egz.)
17. Zagrożenia duchowości chrześcijańskiej (250 egz.)
18. O. A. Jankowski, Biblijne aspekty roku liturgicznego (400 egz.)
19. Pedagogika (skrypt) (150 egz.)
20. Tagore, Zbłąkane ptaki (50 egz.)
21. Czy tak uczy Pismo Św. (1500 egz.)
22. Ks. H. Krzysteczko, Dynamika grupowa (250 egz.)
23. Ks. M. Kaszowski, Życie w Kościele (100 egz.)
24. Ks. M. Kaszowski, Życie nasze nigdy się nie kończy (1000 egz.)
25. Ks. M. Kaszowski, Najświętsza Maryja Panna (1000 egz.)
26. Świadek — podejrzany, uwagi prawnicze (500 egz.)
27. Ks. T. Pawluk, Wychowanie duszpasterskie w seminarium duchownym w świetle nowego Kodeksu Prawa Kanonicznego (60 egz.)
28. Ks. M. Kaszowski, Przewodnik dla animatora w małych grupach (?egz.)
29. Ks. H. Krzysteczko, Psychologia (250 egz.)
30. Ks. J. Myśków, Elementy metodyki pracy naukowej (200 egz.)
31. Śpiewnik pieśni kościelnych z cyklu flamenco (1000 egz.)
32. Psychologia rozwojowa (skrypt), (200 egz.)
33. Ks. T. Lichota, Moje przygody kapłańskie (100 egz.)
34. O. C. Napiórkowski, Teologia (1500 egz.)
35. 60 lat Diecezji Katowickiej (500 egz.)

Rok 1985

36. Ks. St. Witek, Sakrament pojednania (150 egz.)
37. Ks. J. Krętosz, Wybrane zagadnienia z historii organizacji kościelnej w Polsce (200 egz.)

- 38. Ks. J. Krętosz, Wschodnie chrześcijaństwo na terenie Rzeczypospolitej (250 egz.)
- 39. Przewodnik po literaturze teologicznej (500 egz.)
- 40. Materiały do wykładów z historii Kościoła w Polsce (250 egz.)
- 41. Ks. H. Krzysteczko, Dynamika grupowa (500 egz.)
- 42. Program duszpasterski na rok 1985/86 (80 egz.)
- 43. Teologia w Polsce (250 egz.)

Rok 1986

- 44. Wykaz zabytków klasy „0” w Polsce (65 egz.)
- 45. Ks. M. Heller, Wybrane kierunki i zagadnienia filozofii przyrody (?egz.)
- 46. Ks. H. Krzysteczko, Psychologia (skrypt) (800 egz.)
- 47. Duchowość kapłana w ujęciu ruchu „Focolare” (40 egz.)
- 48. Społeczeństwo rzymskie w czasach Rzeczypospolitej (35 egz.)
- 49. Mój światopogląd (1500 egz.)
- 50. Dokumenty liturgiczno-pastoralne Episkopatu Polski (500 egz.)

Rok 1987

- 51. Kościółki drewniane (60 egz.)

Rok 1988

- 52. Wybrane materiały źródłowe dotyczące kultu eucharystycznego (300 egz.)

Rok 1989

- 53. To już ludzkie życie (1000 egz.)
- 54. Ołtarz (600 egz.)
- 55. Podstawowa biblioteka liturgiczna (250 egz.)